Lodzer Tageblat № 77

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

לאדזשער טאגעבלאט

היינט 6 זייטען

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פּעטריקאווער 15. טעלעפאנען פון: רעדאקציע 100-57, פון אדמיניסטראציע 100-47

מיטוואך, כ״ג אדר ב׳ תרצ״ב | 30 marca 1932 | 25-טער יאהרגאנג

טרויער-וואך צווישען יידען אין רומעניע

ראבינאט אין יאסי האט גוזר תענית געווען. — מען גרייט זיך צו דער לויה פון די געשענדעטע ספר-תורות

אונערהערט בעליידיגענדע ערקלערונג פון פרעמיער יארגא אין פארלאמענט

דער פאגראם אין יאסי פאר דער רומענישער פארלאמענט

בוקארעסט, 29 מערץ (יטא) אויף דער היינטיגער זיצונג פון רומענישען פארלאמענט האט דער פרעמיער פראפ. יארגא אפגעגעבען א בעריכט וועגען די אנטיסעמיטישע געשעהענישען אין יאסי. דער רעמיער האט ערקלערט, אז דער יאסער פרעפעקט האט דעריבער אפגעזאגט צו געבען ערקלערונגען דעם דעפ. לאנדאו, ווייל ער האט נעהאלטען, אז דער בעזוך פון דעפ. לאנדאו אין יאסי איז עלול צו דערפיהרען צו נייע קאמפליקאציעס.

און זיין ווייטערדיגער רעדע האט דער פרעמיער שארף אנגעגריפען דעם דעפ. לאנדאו און געזאגט, אז אזעלכע לייט זענען די גרעסטע אנטיסעמיטען.

תשעה-באב-שטימונג צווישען יידען אין יאסי

יאסי, 29 מערץ (יטא) נישט קוקענדיג אויף דער ערקלערונג פון פרעפ׳ ... מיער זענען די שולדיגע און די אנטי-יודישע געשעהענישען נישט בעשטראפט געווארען. די יודישע בעפעלקערונג האט גוזר תענית געווען און עס איז ערקלערט געווארען א טרויער-וואך. פיל יודען רייסען קריעה. מען גרייט זיך צו דער לויה פון די ספרי-תורות, וואס זיינען פאר ביגט געווארען דורך די כוליגאנעס.

די אייזערנע גווארדיע ערקלערט פאר אונלעגאל

בוקארעשט, 29 מערץ (יטא) דער מיניסטעראן-ראט האט אפגעהאלטען א דרינגענדע זיצונג. עס איז בעשלאסען געווארען אויפצולעזען די יודען-פרעסע-רישע ארגאניזאציע „די אייזערנע גווארדיע". אלע פראפעקטען און זשאנדאר-מעריע קאמענדאנטען האבען בעקומען א בעפעהל צו שליסען די ארטיגע לאקאלען פון דער ארגאניזאציע.

בעריהמטער פראפ. מינקאווסקי איינגעלאדען אויף פארלעזונגען קיין ירושלים

ציריך (יטא) דער בעריהמטער נעאוראלאג און דירעקטאר פון דער ציריכער נערווען-פאליקליניק פראפ. מ. מינקאווסקי, וועלכער שטאמט פון ווארשא, איז איינגעלאדען געווארען פון ירושלים צו האלטען לעקציעס אויף דעם העברעאישען אוניווערזיטעט.

פראפ. מינקאווסקי פאהרט שוין אם אין קורצען קיין ארץ ישראל. פראפ. מינקאווסקי איז אין צוזאמענהאנג מיט די נאצי-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד בעשטימט געווארען אלס מיטגליד פון דער דייטשער אקאדעמיע פון נאטורפארשער.

יוד. געלעהרטער געפינט א היילמעטאדע געגען טראכאמע

פאריז (יטא) דער יודישער געלעהרטער פון טוניס, ד״ר לאמבראזא, האט פארגעלעגט דער וויסענשאפטליכער אקאדעמיע אין פאריז זיינע לעצטע וויסענשאפטליכע אויספארשונגען איבער דער היילונג פון דער טראכאמא-קראנקהייט. די סטודיען פון ד״ר לאמבראזא האבען א גאנץ בעזונדערע וויסענשאפטליכע בעדייטונג. ד״ר לאמבראזא זאל האבען געפונען די מעטאדע צו איזאלירען דעם טראכאמע-מיקראב און אזוי ארום מעגליך מאכען די צוזאמענהאנג פון דער קראנקהייט, פון וועלכער עס ליידען בעזונדערס פילע יודישע קינדער אין טוניס, טריפאליטאניען און אנדערע לענדער.

פאר א צאל-פרידען צווישען פוילען און דייטשלאנד

דערווייל ווערן געמילדערט די קאמפס-בעגרענצונגען אין סחורות-פערקעהר

בערלין (סב.) די דייטשע רעגירונג האט שוין פארעפענטליכט א פער-ארדנונג וועגען צושטעלען דעם מאקסימאל-צאל-טאריף אויף פוטער און אייער, וואס ווערען ארייגעפיהרט פון פוילען.

ווארשע (טעלעפאניש) אין שייכות מיט דער ערגרייכטער פויליש-דייטשער פארשטענדיגונג וועגען געגענזייטיגען סחורות-פערקעהר, דערוויסט זיך די האלב-אפיציעלע אגענטור „איסקרא", אז די פארשטענדיגונג געהט אין דער ריכטונג, אז ביידע רעגירונגען האבען בעשלאסען נישט צו פערשארפען נאך מעהר די קאמפס-מיטלען פון עקזיסטירען זייט דעם איינפיהרען פונם צאל-קריג אין יאהר 1925. און ווייטער דערהאלטען די אויס-טייש-קאנטינגענטען פון סוף פאריגען יאהר.

די דאזיגע פארשטענדיגונג איז דער ערשטער שריט פאר דער געוואונשענער צוזאמענארבעט צווישען ביידע שכנישע מלוכות.

א פולשטענדיגע ווידערוואראציע פון אלע צאל-בעגרענצונגען, וואס טראגען א קאמפס-כאראקטער איז נישט מעגליך צוליב דעם, וואס דייטשלאנד האט נישט ראטיפיצירט דעם אונטערגעשריבענעם האנדעלס-אפמאך פון 1930. מען קאן אבער רעכענען, אז די אויטאנע פער-שטענדיגונג וועט קענען שטופען צו אויסגעבויטערט ווערען ביז צו א וויי-זענטליכען צאל-פרידען צווישען פוי-לען און דייטשלאנד.

פון דער באנק-אפערע אין ווארשא האבען גוילישען 150 פּצ״ן זו

ווארשא (טעלעפאניש) די אפערע פון ווארשאווער באנקיר, סטאניסלאוו קווינטא, נעמט אן אלץ ברייטערע פארמען. פון דער אויספארשונג שטעלט זיך ארויס, אז 150 פערזאן האבען געליטען פון דער אפערע, און אז די סומע פון די אפערירטע געלדער דערגרייכט די קיילעכדיגע ציפער פון 10 מיליאן זל. אזא ריזיגע אפערע איז נאך אין ווארשא נישט פערצייכענט געווארען זייט א רייהע יאהרען.

קרויגער קאנצערן איז נישט מעהר צו ראטעווען

בערלין (סב.) די ידיעה, אז דער קאנצערן קרויגער איז טאל קען מעהר נישט געראטעוועט ווערען, מחמת זיינע חובות בעטרעפען איבער א מיליארד שוועדישע קראנען — האט ארויסגערופען אין די דייטש-פינאנציעלע קרייזען א גוי-וואלדיגען רושם.

פאר מארדיעס בעזוך אין לאנדאן

פאריז (סב.) פרעמיער מארדיע דארט היינט אויפגענומען דעם ענגלישען אמבאסאדאר. די טעמע פון געשפרעך איז געווען די רייזע פון מארדיע קיין לאנ-דאן. סוף וואך פאהרט מארדיע מיט׳ן פינאנץ-מיניסטער פלאנדין קיין לאנדאן.

די וואלערא וויל נישט איינגעהן אויף קיין שום קאמפראמיסען

דובלין (סב.) אין גאנץ אירלאנד זענען לעצטענס פארגעקומען רוזיגע מאניפעסטאציעס. פון די רעפובליקאנער, אויף וועלכע ס׳זענען אנגענומען געווא-רען רעזאלוציעס אונטערצושטיצען פולשטענדיג מיט ענגלאנד.

דע וואלערא האט שוין צוגעגרייט זיין ענטפער צו דער ענגלישער רעגירונג, אין וועלכען ער ערקלערט נאך אמאל, אז איר-לאנד האט דאס פולע רעכט אפצושאפען די שבועה צו דער ענגלישער קרוין.

דער דאלאר בעדראהט

פאריז (סב.) פון אמעריקא קומען אן בעאונרוהיגענדע ידיעות וועגען דער פאזיציע פון דאלאר. דער דאלאר איז בעדראהט צוליב׳ן גרויסען דעפיציט פון מלוכה-בודזשעט, וואס בעטרעפט אנ-דערהאלבען מיליאן דאלאר. צוליב דעם, וואס דער קאנגרעס האט אפגעווארפען די רעגירונגס-פארשלאגען ווי אזוי צו דעקען דעם דעפיציט, האט זיך אנגעהויבען א מאסען-פערקויף פון דאלארן.

געבוירען פיר קינדער מיט אמאל

כאראקאנארד (סב.) אין בדאר-גיצא האט די פרוי פון ארבייטער ד. מאיסקי געבוירען 4 קינדער מיט אמאל. דער געבורט איז אדורך גליקליך. די קינ-דער: 2 יונגלעך און 2 מיידלעך לעבען און די מוטער פיהלט זיך גוט.

גרוילענדער מאסען-מארד פון א הויכען בעאמטען

צוליב א סכסוך מיט דער פרוי האט אין יענא דער אויבער-געריכטס-ראט, ד״ר מוירער ערמארדעט זיין פרוי, זיינע 2 מינדער יעהריגע קינדער, זיינע עלטערן, א שכנה און דערנאך זיך אליין דערשאסען. דא איז דאס הויז, וואו די דאזיגע שרעקליכע שחיטה איז פארגעקומען.

א הסכם צווישען ענגלאנד און פראנקרייך

בנוגע דעם ווערסיילער טראקטאט און די רעפאראציע-חובות

און קראקאווער „אילוסטר. קוריער" שרייבט דער בעקאנטער פובליציסט אאוי-גאר וועגען ענגליש-אירלענדישען קאנ-פליקט.

נישט די ענגלישע רעגירונג, און נישט די עפענטליכע מיינונג פון גרויס-בריטא-ניען נעמט זיך שטארק איבער מיט דע וואלערא׳ס רעקלאמאציעס. מיט 10 יאהר צוריק האט דרום-אירלאנד בעקומען א פולשטענדיגע אויטאנאמיע און יינגער האט נישט בדעה די דאזיגע פריווילעגיע צוצונעמען, און אפשר, וואס איז דאן געשלאסען געווארען צווישען ענגלאנד און די שבועה צו דער ענגלישער קרוין ארייגענומען געווארען. דאס איז געמאכט געווארען כדי אונטערצושטרייכען דעם פאקט, אז אירלאנד בלייבט ווייטער א טייל פון בריטישען אימפעריום, ווי יעדע אנדערע דאמיניע. אויב דע וואלערא וויל ענדערן דעם אפמאך צווישען ענג-לאנד און אירלאנד, מוז ער זיך ווענדען צום האגער טריבונאל. אויב ענגלאנד זאל דערלאזען צו ברעכען די שבועה מצד אירלאנד, וואלט אבגעפאלען דער גאנצער יורידישער יסוד, אויף וועלכער עס שטיצט זיך דאס בריטישע אימפעריום, לאנדאן היצט זיך אבער נישט, מחמת די ווירטשאפטליכע לאגע פון אירלאנד איז אזא, אז זי איז פולשטענדיג אפהענגיג פון ענגלאנד.

95 פראצ. פון אירלענדישען עקספארט געהט קיין ענגלאנד. בעת ענגלאנד קען די לאנדווירטשאפטליכע ארטיקלען, וואס זי קויפט אין אירלאנד, ערגעץ אנדערש, קען אירלאנד נישט געפינען קיין אנדערן אפזאץ-מארק. ס׳איז פארהאן נאך א מאמענט אין דעם קאנ-פליקט, וואס פאלט אויס גינסטיג פאר ענגלאנד. דאס איז, אז אין פאל, וואס אין ענגלאנד געפינען זיך זעהר א סך איר-לענדער, און 300 טויזענט אירלענדער נעמען פון די מלוכה׳שע אינטערשטיצונגען. אויב אירלאנד זאל איבערייסען אונגאנצען מיט ענגלאנד, ווע-לען די אירלענדער אלס אויסלענדער פערלירען די רעכט פון די אונטערשטי-צונגען, און זיי וועלען אויך קענען ארויס-געשיקט ווערען פון לאנד. דער אירלענדי-שער קאנפליקט וועט אבער האבען א דירעקטע ווירקונג אויף דער גאנצער ענג-לישער אויסלענדישער פאליטיק. אויב ענגלאנד פערלאנגט פון די אירלענדער, אז זיי זאלען אפהיטען די טראקטאטען, וועט במילא ענגלאנד נישט קענען שטיי-צען דייטשלאנד אין אירע רעוויזיאניס-טישע פלענער.

דאס וועט במילא ברענגען צו א דער-נעהנטערונג און אפילו צו א קאנסאלידא-ציע פון ענגליש-פראנצויזישען פראנט אפציהיטען די געשלאסענע טראקטאטען געגען יעדען אטענטאט, וואס האט בייה אדורכציפיהרען א וועלכע עס איז רעוו-זיע. דערווייל האלט זיך ענגלאנד אפ פון אנגאזשירען. זיך אין דער אינטערנאציאנאלער עקאנאמישער פאליטיק, מחמת זי ווארט אויפ׳ן אויסגאנג פון דער אמעריקא-נישער קאנפערענץ, וואס וועט פארקומען אין אמאהא. ערשט נאך דער האוונער קאנפערענץ וועט ענגלאנד רעצוהרען זיך ווי צו געשטאלטען איהר ווייטערדיגע פאליטיק.

— 5 —

ווינער ארטאפעדישע פראצאוניע

אונטער דער אויפזיכט פון ספעציאליסט דר. לוביטש מאכט לויט גיפס-מאדעלען וואקלאדקעס נעגען פלאט-פיס קינסטליכע פיס, ארטאפעדישע גארסעטען און אפאראטען א., ז., וו. האט זיך פון Karola 5 איבערגעטראגען אויף

Piotrkowska 119

Dr. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און מענער-שוואכע בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען און עלעקטרא-טעראפיע אנאליזען.

פאר דאמען ספעציעלער ווארטע-זאל

אנדזשעיא 5, טעלעפ. 159-40

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, און פון 5 ביז 9 אוו. זונטאג פון 9 ביז 1 א זייגער נאכמיטאג.

אמבולאטאריום

פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען ביי דעם קליניק

נ. נארגאווא 13

איז טעטיג פאר אומבעמיטעלטע קראנקע טעגליך פון 10 ביז 11 פריה.

„לינת-הצדק" — לאדז, צעגעלניאנא 17.

דער פיזיקאליש-טעראפישער קאבינעט איז טעגליך טעטיג פון 4-6, 1-11 און געפינט זיך אונטער אויפזיכט פון א דאקטאר-ספעציאל.

קווארץ-לאמפ דיאטערמיע
סאללוקס עלעקטרישע בעדער

שבועה דאורייתא

דאנערשטאג, ד. 31-טן מערץ 1932, 11 א זייגער פריה וועט פארקומען אין דער אלטשטעטישער שוהל א שבועה צוליב א סכסוך פון א וואננע. שווערן וועט ה׳ חיים לייזער זינער. אלעי 1. מאי 71. אדמיניסטראטאר פון הייזער.

מיט אכטונג ס. זדאנאווסקי.

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאנא 4

טעלעפאן 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט וועגערישע קראנק-הייטען און מענער-שוואכע; אלע-ארט אנאליזע עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראלען

נעמט אן פון 9—2, און פון 5—9 אוונט.

בעזונדער ווארטע-זאל פאר פרויען.

עכטע גוטע און כשר׳ן ווייין

צו די ביליגסטע פרייזען

צו **75** און **65** גראשען

פאר א 1/4 ליטער

צו בעקומען ביי דער לאנג-יעהריגער בעוואוסטער פירמע

„בארווין"

אינה.: מענדיל בארנשטיין, לאדז

נאוואמיעסקא 30 טעל. 210-58

יאַפּאַן דראָהט צו פאַרנעמען קאַנטאָן

און געווינט פאַר זיך גינסטיגע בעדינגונגען פון וואַפענשטילשטאַנד אין שאַנכײַ

כינעזער „מסכּים", אַז דער יאַפּאַנישער פלאָט און אַרמעע זאָל פאַרבלייבן אין שאַנכײַ, פאַר כינעזישע מיליטער־לייט איז דער „איינגאַנג פאַרבאָטן"

לאָנדאָן (ספּ.) די יאַפּאַניש־כינעזישע קאָנפערענץ אין שאַנכײַ האָט זיך גינסטיג פאַרענדיגט. ס'איז געשלאָסן געוואָרן אַן אָפּמאַך, לויט וועלכן די קריגס־אָפּעראַציעס זאָלן פּינקטלעך אָפּגעשטעלט ווערן.

בעת די שלום־פאַרהאַנדלונגען איז אָנגעקומען קיין שאַנכײַ אַ נייער יאַפּאַנישער קרייצער. דער יאַפּאַנישער גענעראַל שיראַקאַווא האָט ניט צוגעלאָזן צו די פאַרהאַנדלונגען די פאָרשטעהער פון דער קאַנטאָנער רעגירונג, ערקלערענדיג, אַז יאַפּאַן אָנערקענט ניט קיין אַנדער רעגירונג אין כינא אַחוץ די נאַנקינער. די כינעזער האָבן אָנגענומען די יאַפּאַנישע בעדינגונגען, דהיינו, אַז אין שאַנכײַ זאָל בלייבן אַ יאַפּאַנישע אַרמעע פון 65 טויזענד מאַן, און אין פּאָרט זאָלן שטעהן 39 קריגס־שיפן. דאָס כינעזישע מיליטער וועט ניט טאָרן זיך דערנעהנטערן צו שאַנכײַ אויף אַ שטח פון 20 קילאָמעטער.

מאָסקווא (ספּ.) די אָפיציעלע סאָוויעטישע אַגענטור „טאַס" מעלדט פון שאַנכײַ, אַז דער יאַפּאַנישער פלאָט אויף יאַנג־טסע איז אין פולער צוגרייטונג. די יאַפּאַנישע מיליטער־פיהרונג האָט בעשלאָסן צו בעזעצן וויכטיגע כינעזישע פּאָרטען, אויב די אונטערהאַנדלונגען וועלן ווערן איבערגעריסן. די יאַפּאַנער האָבן צוו. אַנד. אויך בדעה צו בעזעצן קאַנטאָן, וועלענדיג אַזוי אַרום אויסאיבן אַ דרוק אויף דער כינעזישער רעגירונג, וואָס פיהרט די אונטערהאַנדלונגען אַנצונעמען די יאַפּאַנישע בעדינגונגען.

יאַפּאַנער באָמבאַרדירן קינטשאַו

לאָנדאָן (ספּ.) ניט קוקענדיג אויף די יאַפּאַניש־כינעזישע אונטערהאַנדלונגען, וואָס פיהרן זיך איצט אין שאַנכײַ, האָט אַ יאַפּאַנישע לופט־עסקאַדרע באָמבאַרדירט קינטשאַו, אַראָפּוואַרפענדיג 20 באָמבעס. 14 כינעזער זענען דערהרג'עט געוואָרן.

טאָקיאָ (ספּ.) אין די כינעזיש־יאַפּאַנישע אונטערהאַנדלונגען איז נאָך ניט פעסטגעשטעלט געוואָרן דער פּונקט וועגן צוריקציהען דאָס יאַפּאַנישע מיליטער. די אונטערהאַנדלונגען דערוועגן וועלן פאָרקומען דעם 31 ד. ח.

—§—

שמואל נוימאַן אָרגאַניזירט דעם ווירטשאַפטליכען דעפּאַרטאַמענט פון דער יודישער אַגענץ

ירושלים (יטאַ) דער עקזעקוטיוו־מיטגליד ד׳ שמואל נוימאַן האָט אָפּגעהאַלטן אַ ריהה בעראַטונגען מיט פאַרשידענע קערפּערשאַפטן און פּערזענליכקייטן אין צוזאַמענהאַנג מיט זיינע פאַרבעמיהונגען צו אָרגאַניזירן דעם ווירטשאַפטליכען דעפּאַרטאַמענט בײַ דער אַגענץ־עקזעקוטיווע. ה׳ נוימאַן בעשעפטיגט זיך, ווי בעקאַנט, ספּעציעל מיט די פּראָבלעמען פון פּריוואַטער אינוועסטאַציע און מיטעלשטאַנד־אימיגראַציע.

פינף־יאָהר־פּלאַן פאַר קאַמף געגען רעליגיע

מאָסקווא (יטאַ) דער אָרגאַן פון יודישע אַטעאיסטן „אַפּיקורס" פאַרעפענטליכט אַ לענגערן אַרטיקעל וועגן דעם צווייטן פינף־יאָהר־פּלאַן פאַר קאַמף געגען רעליגיע.

יודען און די עפענטליכע אַרבייטען

דעלעגאַציע פון „פּועלי אגודת ישראל" אין מאַגיסטראַט

אַזוי ווי בקרוב וועט דער מאַגיסטראַט אָנהויבן בעשעפטיגן אַרבייטסלאָזע בײַ עפענטליכע אַרבייטען, האָט אַ דעלעגאַציע פון פּא"י און די פאָרזיצנדע פון ה"ה נאַטאַן פּיאַלער, לאַנדערבערג און [illegible] בעזוכט די [illegible] און פאַרלאַנגענדיג, אַז בײַ עפענטליכע אַרבייטען זאָלן אויך בעשעפטיגט ווערן אַ געוויסע צאָהל יודישע אַרבייטער, וועלכע זאָלן ניט דאַרפן אַרבייטן שבת. די פאָרשטעהער פון מאַגיסטראַט האָבן דער דעלעגאַציע צוגעזאָגט דערין צו אונטערשטיצן.

וועט דער מאַגיסטראַט אויספיהרן עקסמיסיעס אויף פּלעשיע?

(אַג) אַזוי ווי פיל לאָקאַטאָרן אויף פּלעשיע צאָהלן ניט קיין דירה־געלט, וועט דער מאַגיסטראַט אויף זיין נאָענטסטער זיצונג בעטראַכטן, וואָס פאַר מיטלען עס זאָלן אָנגעווענדעט ווערן אויף די לאָקאַטאָרן, וואָס צאָהלן ניט. פאַר אַרבייטסלאָזע וועלן געמאַכט ווערן הנחות, דאַגעגן וועלן אָנגעווענדעט ווערן די שטרענגסטע מיטלען געגען די, וואָס קאָנען און דרעהען זיך אַרויס פון צאָהלן.

ברוקירן די גאַסען

די אַרבייט וועט זיך הייאָהר פריהער אָנהויבן

ווי מיר האָבן שוין געמאָלדן וועלן זיך הייאָהר פריהער אָנהויבן די סעזאָן־אַרבייטן אין לאָדז. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט וועט שוין היינטיגע וואָך פאַרעפענטליכט ווערן אַ קאָנקורס אויף צוצושטעלן מאַטעריאַלן פאַר ברוקיר־אַרבייטן אין לאָדז.

הייאָהר וועלן אויסברוקירט ווערן פאָלגענדע גאַסען: בעדנאַרסקאַ, נאָווע סאַדי, נימשאַרניאַנאַ און אַ רייהע קלענערע געסלעך אויף די פּעריפעריע. אין צענטער שטאָט גופא וועט אויסברוקירט ווערן די געגענד ביים פאַבריק־וואָקזאַל.

פון „ח.י.ז.א."

די וועכענטליכע פאָרלעזונג אין „וויזאָ" וועט הײַנטיגעס מאָל פאָרקומען ניט ווי געוועהנליך אין מיטוואָך, נאָר מאָרגען דאָנערשטאָג. עס וועט לייענען אַ רעפעראַט יוסף זעלקאָוויטש א. ד. ט.: „ווי אַזוי און פון וואָס דאָס פאָלק לאַכט".

זעלבסטמאָרד

(§) אויף וועסאָלאַ 12 האָט געפּרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד דורך אויסטרינקען אַ גרויסע דאָזע יאָדינע די 29־יעהריגע קאַזשמיערא קרול. אין אַ שווערן צושטאַנד איז זי אָפּגעפיהרט געוואָרן אין שפּיטאָל. די סיבות פון זעלבסטמאָרד איז ניט בעוואוסט.

די פּסח־אַקציע

פאַראיינען דאַרפן צושטעלן רשימות פון די, וואָס זאָלן געניסן פון דער אַקציע

די קהלה האָט זיך געווענדעט צו אַלע פאַראיינען און בתי־תפלה, וואָס ווילען, אַז זייערע מיטגלידער זאָלן געניסן פון דער פּסח־אַקציע, אַז זיי זאָלן צושטעלן דער קהלה רשימות פון די נויטבעדערפטיגע מיטגלידער אויף פאָרמולאַרן, וואָס ווערן אַרויסגעגעבן אין דער קהלה־קאַנצעלאַריע טעגליך פון 9 פריה ביז 3 מיטאָג.

עפענטליכע ווענדונג צו דער לאָדזשער קהלה

אין שייכות דערמיט, וואָס אַ דעלעגאַציע פון הילפס־פאַראיין „נותן לחם" מיט'ן שפּיץ פון חשוב'ן פּרעזעס ראַטמאַן כּהן, האָבן אונטערוועגנירט בײַם פּרעזעס ה׳ מינצבערג און אַנדערע וועגן אַ סובסידיע אויף דער פּסח־אַקציע, וואָס מיר נעמען אונטער פאַר איבער 3000 פּערזאָן אַרויסצוגעבן פּראָדוקטן און נאַטור, האָבן מיר טראָץ אַלע אונזערע אויפקלערונגען, בעקומען אַ צוזאָג, אַז מעהר ווי 2000 זל. קענען מיר ניט בעקומען. זעלבסטפאַרשטענדליך, אַז אַזאַ לעכערליכע סומע קען זיין גענוגענד אויף חרוסת מיט [illegible]

זאַלץ־וואַסער אויפ'ן סדר. אונזער דעלעגאַציע האָט דערויבער בײַם בעסטען ווילען ניט געקאָנט מסכּים זיין.

מיר ווענדען זיך איצט נאָכאַמאָל צו דער יודישער קהלה פאַרוואַלטונג, בעזונדערס צום פּרעזעס מינצבערג, צו רעווידירן דעם אַנגענומענעם בעשלוס און סובסידירן אונז לכל הפּחות מיט 10 טויזענד זל. פון די רעזערווירטע 110 טויזענד זל. אויף דער פּסח־אַקציע, אַנדערש ווערט אונזער גאַנצע פּסח־אַקציע פּאַראַליזירט.

די פאַרוואַלטונג

פון „נותן־לחם"

סעקציע פון פּוטער־סוחרים

ביים צענטראַלען סוחרים־פאַראיין

אין צענטר. סוחרים־פאַראיין (פּעטריקאָווער 10) האָט זיך געגרינדעט אַ סעקציע פון פּוטער־סוחרים, אין וועלכער עס זענען פאַראייניגט אַלע גרויסע און קלענערע פּוטער־סוחרים. אין דער פאַרוואַלטונג זענען געוועהלט געוואָרן: א. בראַט בערג (פּרעזעס), מ. ברויטבאַרט און ג. בלאַטער (וויצע־פּרעזעסן), וו. שטיבעל (סעקרעטאַר), י. פּיעטרושקאַ, ב. שוואַרצמאַן, ד. מעלמאַן, ה. טוראַבינער און י. אָפּאַטאָווסקי; אין שיידס־געריכט: י. ראַטקעל, י. שוואַרצמאַן, ל. זוסמאַנעק, פּ. פּיעטרושקאַ און ד. ראַטקעל.

די קהלה פאָדערט פון ד. א. ק.

צוריקצוצאָהלען איהר דעם בעטרעף פאַר בעשפּייזן די יודישע זעלנער אין פּסח

די קהלה בעזאָרגט, ווי בעקאַנט, יאָהר יעהרליך די יודישע זעלנער מיט כשר'ע מאָלצייטן אויף די גאַנצע 8 טעג פּסח. דערויף בעקומט די קהלה פון דער מאַכט ניט קיין פּרוטה. בײַ די איצטיגע שווערע פינאַנציעלע פאַרהעלטניסן איז דאָס פאַר דער קהלה, פאַרשטעהט זיך, ניט קיין לייכטע זאַך. די קהלה האָט זיך געווענדעט צום ד. א. ק. [illegible] צוריקצוצאָהלען איהר דעם בעטרעף פון דער בעשפּייזונג, וואָס יעדעס יאָהר דעקט דעם ד. א. ק. [illegible].

„בית־עם" נעמט אונטער אַ פּסח־אַקציע

[illegible] דער שווערער לאַגע, אין וועלכער עס געפינען זיך די יודישע אַרבייטסלאָזע ראַנגעלס־אַנגעשטעלטע און פּינקט'לאָזע יודען פון די האַנדווערקער און קלייניהענדלער־קרייזן, האָט קאָנען ניט אָנקומען צו די איצטיגע שטיצונגען פון די פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס און [illegible] אויך ניט פון די [illegible]. אַזוי, אַז אַ גרויסער טייל פון זיי דראָהט צו בלייבן יום־טוב אָן וועלכע ס'איז [illegible]. די פאַרוואַלטונג פון „בית־עם" בעשלאָסן איינצורייהען אַן אַקציע צו בעזאָרגן איינגע הונדערט יודישע משפּחות מיט פּראָדוקטן אויף יום־טוב.

די בעקלער, וואָס וועלן צוגעשיקט ווערן די פאַרערפּטיגע, [illegible] פון אַלעם. וואָס ס'איז [illegible] יעדער הויז. אַ חוץ דעם וועט און דעם [illegible] לאָקאַל פון דער [illegible] פאָלקס־אוניווערזיטעט אַנגעזאָגט ווערן אַ קויף פון בעטערן מיט [illegible] די, וואָס האָבן ניט קיין מעגליכקייט [illegible] פאַר זיך אַנצואָרדנען דעם י"ט.

די פּסח־אַקציע, וואָס דער „בית־עם" נעמט אונטער, וועט זיכער איצט שטיצט ווערן פון דער־יודישער געזעלשאַפט און אַפּהענגיג אויף וויפיל די זעהר וויכטיגע אַקציע וועט זיך אַנטוויקלען.

פולע טאַבעלע פון דער מלוכה־לאָטעריע

5־טע קלאַס, 14־טער טאָג פון דער ציהונג.

10.000 zł. Nr. 133?49

5,000 zł. Nr. ?3011 62244

3,000 zł. Nr. 76549 115976 124415

2,000 zł. 11556 18383 22174 29007 45248 62693 74976 75123 83437 83611 107544 110043 111548 114202 142624 150991

1,000 zł. 3074 16081 17705 27347 27525 38775 43525 55676 60633 63259 75434 91886 92577 97489 98567 99672 100149 113790 114990 127289 131949 132986 138151 139944 140655 142665 149612 151096

500 zł. Nr. 830 1145 1369
2514 2733 3648 3669 3645 6178 8144
9420 10174 10568 11531 12035 13381
13984 14588 16396 16832 16834 17343
17987 18570 20224 20340 23248 13719
24348 25603 26458 27684 27805 28171
28633 29470 29951 31267 31990 32888
32865 36157 37296 37630 39324 43409
43198 43796 44958 46383 46930 47655
49212 54458 54682 56328 57186 57610
57715 58072 58554 38637 60519 60803
64248 65482 66332 71717 72269 73943
74517 77736 80787 80748 81098 83670
84471 84471 84715 86629 87587 87807
88802 89608 89785 90429 90562 91278
93201 94881 95953 96046 98486 99088
99358 99904 100978 101363 101321
101505 102599 102714 102773 103675
104046 195067 105402 105648 107175
100206 108654 109730 110561 110637
111362 111700 112780 113254 115975
116212 116710 116852 119590 121594
122649 122791 123748 133116 134805
134977 135472 135923 136398 136575
137470 138191 139118 139575 140534
140752 140826 141625 143227 143346
144038 144071 145106 145241 146107
146241 146726 147076 149469 150276
151422 151457 152338 154273 153663
158540 150746 159700

347 604 69 74 716 939 48 58 77 1041
341 237 365 431 61 523 25 37 80 604
[illegible]

65 406 7 582 648 714 808 3022 80 175
204 85 413 46 514 88 601 715 86 843
910 75 4015 51 87 107 422 44 52 85
552 607 77 724 67 73 804 41 901 9 33
5154 91 215 351 76 502 622 762 85
880 929 6050 59 146 72 99 234 88 305
30 474 534 77 603 13 91 759 945 55
7055 70 193 361 76 503 27 632 820 56
84 943 8027 69 70 255 320 39 50 66
67 75 85 547 701 11 9178 91 229 33
93 336 54 414 566 623 32 735 60 804
57 74 76 10035 143 214 95 477 501 12
606 31 73 743 75 869 79 900 6 10013
150 87 243 56 392 419 28 553 630 67
97 720 849 53 945 84 12174 242 407
84 573 643 81 784 855 77 918 81
13197 374 490 712 31 31 57 85 823
14165 295 405 41 511 26 89 643 64 96
97 705 58 801 18 940 15029 38 227
36 76 327 96 426 574 801 15 904 37
1607 30 63 90 262 399 449 742 17012
239 352 57 80 406 30 55 579 82 87
859 934 18002 11 50 131 51 204 46 95
341 408 97 640 43 54 756 909 14 72
19073 98 111 47 70 255 331 53 82 447
447 715 823 83 933 20021 74 254 308
69 76 441 46 524 57 632 810 70 909
21019 65 127 46 333 477 79 542 80
607 738 934 49 80 22001 33 59 284
460 540 63 741 67 873 98 901 73 87
23174 278 89 315 40 79 498 604 75 87
721 36 96 903 10 66 24026 45 119 38
303 8 54 61 68 409 535 82 94 648 76
96 788 25005 7 20 43 133 76 640 87
97 511 313 740 802 24 916 26 26091
139 371 526 61 99 659 77 27029 31
64 108 61 217 316 79 610 38 49 95 715
86 933 52 56 73 28096 174 298 308
412 47 533 90 649 737 68 728 57 923
99 29097 155 222 337 73 417 96 546
63 684 93 716 69 954 70
30064 94 97 502 342 450 97 528 42
46 655 61 78 712 25 70 875 939 71
31375 613 715 815 84 941 87 32000 37
14193 255 94 318 26 54 89 424 30 624
58 785 809 948 33840 50 69 214 33
69 301 444 525 94 608 41 726 997
34037 38 98 98 289 306 41 47 694 715
61 67 87 802 48 35014 68 107 208 45
53 67 74 405 505 47 720 867 998
36056 57 124 71 91 202 8 11 23 571
77 679 837 64 905 9 28 37028 69 159
255 37 69 375 82 99 419 62 589 728
87 66 705 813 940 96 38105 24 28 47
306 49 77 91 539 80 705 836 76 903
39040 158 212 43 56 78 418 614 758
949 40074 81 129 46 72 208 89 390
585 696 799 817 27 70 41033 65 86
184 86 247 74 78 361 84 469 552 743

5 42020 43 61 101 95 207 318 462 97
638 812 78 96 921 43005 12 77 217 96
410 523 63 610 32 82 94 712 86 825
946 54 44172 260 69 307 11 46 460
514 25 96 503 701 67 98 879 926
45035 275 321 72 82 458 99 575 603
21 22 799 893 95 914 58 46002 16 49
493 561 640 93 906 12 47138 245 344
402 63 72 517 724 70 888 902 10 29
91 48033 58 93 179 323 51 76 91 423
64 609 59 642 722 45 62 93 867 87 96
925 49078 90 214 319 33 41 51 477
539 647 52 76 823 99 50021 80 179
443 552 88 713 94 856 59 86 94 996
51006 150 226 36 61 368 416 66 618
27 33 727 47 870 927 52016 36 41 105
313 46 474 666 758 71 93 826 53008
173992 310 24 471 675 716 46 821 27
34 902 54049 260 465 534 675 81 89
735 828 34 920 44 71 55038 42 44 50
238 90 415 94 509 622 717 40 46 948
46015 311 76 453 84 510 674 76 94
726 52 63 830 904 57038 193 311 14
26 27 546 57 648 61 700 8 93 908 45
58016 64 91 106 307 31 529 83 734 44
835 914 59069 135 389 331 96 97 458
87 90 550 679 714 83 802 29 52
60187 200 6 563 85 679 794 815 20
949 59 61108 85 218 24 70 370 96 446
89 99 631 98 797 819 62011 70 80 160
91 367 659 75 88 63016 39 43 68 101
5 214 39 44 360 432 521 609 25 57
891 64033 34 121 41 91 233 41 324 68
422 34 547 751 858 65000 40 61 68
116 355 428 66 88 539 625 65 92 302
66013 202 387 406 598 619 98 864 82
918 76 88 67159 224 73 430 35 77 640
97 814 28 29 76 98 922 68151 52 94
97 438 712 36 835 65 921 69097 105
214 67 496 583 615 70166 77 90 268
319 93 418 57 776 800 52 84 95 927
71062 71 92 146 96 232 47 302 15 65
457 95 538 615 45 855 926 83 72077
79 146 73 204 23 431 44 62 92 633 36
97 926 72 89 73000 9 42 60 66 74 75
172 247 68 329 605 12 43 892 74095
167 95 253 354 550 67 819 59 75001 4
122 230 38 44 332 75 431 509 761 802
7 91 909 58 76036 47 68 71 173 207
71 390 420 81 86 530 36 705 927 76
77022 26 106 41 88 273 86 503 770
853 85 945 66 78087 91 107 67 249 95
323 45 89 490 531 638 53 631 88 818
38 79003 32 122 23 38 55 309 453 586
614 991 80126 79 287 305 9 2 28 565
663 79 91 719 83 81060 92 198 270 80
324 56 63 529 45 826 984 82013 81
108 91 288 347 58 483 97 670 805 9
19 908 83040 45 115 70 302 77 477

569 600 64 706 892 905 73 84117 44
212 55 98 377 450 84 505 631 782 963
85053 73 123 54 81 298 669 92 407 34
544 614 711 31 35 49 944 54 97 86087
89 111 251 332 48 53 548 754 78 80
902 26 64 87136 66 67 75 220 409 528
634 97 724 925 58 88308 26 551 98
639 47 708 81 856 914 57 84 89 213
24 47 62 76 387 604 87 933 60
90128 73 88 99 265 396 400 30 548
49 605 882 91124 204 14 69 97 428 87
585 706 807 933 44 92026 47 73 152
322 63 408 85 579 650 703 7 842 97
921 93001 6 9 72 90 219 334 448 76
79 529 823 79 922 27 77 80 94078 158
209 23 47 313 545 64 943 765 898 916
98 95091 129 218 335 471 538 53 620
90 828 906 20 41 99028 259 664 94
839 933 52 64 97 97071 98 172 224 81
520 57 83 643 703 5 98099 112 323 94
421 593 606 27 704 5 52 95 845 920
25 32 99014 63 243 69 79 84 355 538
57 61 647 764 66 74 856 100065 73 80
120 71 93 249 88 331 33 45 403 510
649 73 713 50 68 963 81 101083 116
26 32 61 294 311 419 513 96 700 832
65 67 915 30 76 102090 92 120 200
408 13 87 587 659 719 46 61 874 941
103057 80 259 343 576 600 822 104425
229 39 62 513 16 54 612 23 92 778 98
823 74 919 47 105015 116 21 87 215
465 648 43 89 849 905 106022 499 614
768 97 827 95 990 107205 48 73 99
331 82 468 582 611 21 611 21 56 97
705 63 849 51975 108053 98 110 30
369 482 807 14 47 99 901 22 71 109004
58 102 42 64 95 239 321 56 480 534
656 714 61 857 928 90 110052 79 107
10 83 222 89 95 317 24 447 842 86
111035 208 328 46 408 50 83 566 669
75 785 916 21 39 65 112037 173 95
217 323 24 445 873 918 72 113138 222
39 46 316 86 443 594 99 631 57 74
735 857 91 925 114090 129 297 482
515 35 34 602 15 90 718 62 78 810 52
97 909 37 115012 41 54 68 117 44 48
64 71 208 49 410 27 75 94 590 611 22
732 50 93 849 901 93 116043 172 81
305 72 94 406 59 84 657 77 700 1 29
68 93 838 49 935 117127 263 342 84
452 65 78 585 778 810 92 966 118097
142 54 342 91 482 511 12 88 649 67
745 54 89 909 22 22 28 119030 200
337 41 421 99 577 600 17 883
120032 38 75 89 139 235 37 478 90
91 623 39 57 753 813 15 911 64 94
121051 98 154 210 331 33 34 92 488
546 764 74 811 88 122075 105 33 34

80 203 47 477 511 58 632 741 952
123069 139 44 384 428 43 61 516 867
71 72 994 124111 45 62 76 83 308 82
448 506 619 775 836 900 125036 60 135
212 49 74 99 307 91 472 84 530 70
825 73 99 946 51 126085 309 28 450
588 92 627 769 807 13 127059 361 495
503 4 13 24 605 31 317 17 19 868 950
128019 72 186 90 94 226 44 64317 59
75 445 589 664 86 93 757 59 63 826
34 66 77 978 88 129173 240 49 473
507 14 18 23 26 54 86 612 41 52 778
922 95 130003 69 119 41 215 90 350
447 520 28 49 732 878 941 131050 186
216 64 68 326 56 84 413 31 65 505 14
31 94 640 734 37 848 132000 100 34
42 217 77 301 59 481 551 69 84 697
749 828 41 86 911 133088 103 521 37
734 93 95 913 53 54 134013 97 [illegible]
216 312 72 548 67 652 86 718 71 [illegible]
920 81 135018 88 264 89 342 403 52
534 82 744 823 136155 73 217 [illegible] 24
71 307 68 420 37 515 43 70 [illegible] 12
65 825 91 955 137294 353 527 [illegible] 585
717 58 70 93 819 957 60 138035 42
114 235 71 90 367 443 568 73 616 33
83 87 842 929 56 74 139080 192 449
748 888 943 140045 110 365 79 472
684 721 71 97 98 946 141019 83 157
308 54 81 593 569 967 142216 483 685
33 91 726 47 859 75 916 143030 198
250 75 421 45 516 64 602 779 864 65
80 144148 233 44 308 27 66 77 423 47
59 70 222 605 7 759 92 855 962 67
145005 282 348 497 534 662 75 705 14
801 9 55 911 93 146024 73 91 98 158
201 25 89 366 418 55 99 505 609 56
96 755 813 48 61 70 917 33 54 71
147029 63 265 325 528 606 37 47 701
33 925 148259 98 342 45 72 441 71
614 18 98 852 999 149102 25 88 97
241 68 79 352 401 47 545 697 721 57
960 99
150009 54 77 130 39 52 94 209 407
26 85 581 668 752 71 152195 218 350
95 401 514 681 717 29 83 813 30 67
972 153057 335 41 77 83 523 653 97
718 50 69 809 93 94 979 154037 42 82
230 34 79 403 7 30 56 83 504 36 51
613 40 47 51 77 740 84 965 84 155019
38 47 81 107 341 46 468 557 66 68
603 70 72 703 838 83 156018 155 99
71 229 45 367 495 593 607 704 848
918 157000 70 138 209 302 23 63 72
565 70 678 755 820 56 98 158001 9 59
64 141 80 228 51 74 99 359 419 24 508
10 610 46 703 13 90 911 98 159152 69
241 363 573 86 687 719 86 912 83

יודיש טעאַטער
פילהאַרמאָניע
דירעקצ.: א. בעזמאַן
און ד. צעלמייסטער

ביז פרייטאָג דעם 1. אַפּריל ווערט ניט געשפּילט.

לעצטע 2 מאָל!
פרייטאָג, שבת 9 אוו.
דער שענסטער אַמעריק. קאָמיקער
דער ליבסטער פון אַלע ליבע
דער פריילעכסטער פון פריילעכע

דזשעק

רעכטצייט
שפּילען זיין סוקסעס - אָפּערעטע
פּאָזיטיוו די לעצטע 2 מאָל
דער
פריהעליכער
ציגיינער
אין 3 אַקטען
מוזיק־רעזשי דזשעק רעכטצייט
מיט'ן אנטייל די בעליבטע אַר־
טיסטין יוכבד זילבערג
זיינגערין

אַכטונג: נאָך דער פאָרשטעלונג נאָך פרייטאָג, שבת,
סענסאַציע־מתנה!
אַ גרויסע קאָנצערט־סצענע, וואָס איז געשפּילט געוואָרן פאַר דעם אַמעריקאַנער פּרעזידענט
„ברענגט מיר מיין מאַמע ● פון יענער זייט" ●
דורך דזשעק רעכטצייט.

שבת 4 נאָכמיטאָג
אויף דעם גרויסן פאַרלאַנג
אונאָפּרופליך צום לעצטן מאָל
איציקל גנב

אָוונט־פּרייזען: פון 90 גר. ביז 2.60
מיטאָג־פּרייזען: פון 60 גר. ביז 1.60

נאַכט־דיזשורען אין די
אַפּטייקען
הײַנט דיזשורירן פאָלגענדע אַפּטייקן: א. ראַנצער (זגערזשער 57), ח. גראָשקאָווסקי (11. ליסטאָפּאַד 15), ס. גאָרפיין (פּילסודסקי 54), ס. באַרטאַ־שעווסקי (פּעטריקאָווער 154), ר. רעמבי־לינסקי (אַנדזשעיאַ 28), א. שיטאַנ־סקי (זשעגאַרסקאַ? 75).

קופּאָן № 12
אויף אומזיסטע
יורידישע עצה.
דער בעזיצער פון די 12 ביז איצטיגע קופּאָנען קען בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי־קאָנסול פון אונזער רעדאַקציע.
גילטיג היינט מיטוואָך
דעם 30 ד. מערץ פון 8 אָוונט.

לאָדזשער טאָגעבלאַט

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skz. poczt. 16

טעלעפאָנען: רעדאַקציע 100-57, אַדמיניסטראַציע 100-47

דער רעדאַקטאָר נעמט-אָן פון 6 ביז 7 אין אָוונד

נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

יודישע אינטערעסען אין פעלקער-בונד

דער בעשלוס פון דעם לאָנדאָנער יודישען רעפּרעזענטאַטיווען צענטער „באָארד אָוו רעפּוטיעס" אָנצונעמען שריט, כדי די גאַנצע געשיכטע פון דער ראָאַקער מחיטה זאָל פאַרגעבראַכט ווערען אין גענף פאַר דעם פעלקער-בונד, מוז בעגריסט ווערען פון אַלע זייטען. מען האָט זיך פריהער געקענט זאָגען, אַז נישט קיין פּראָטעסט-מיטינג אין פּאַריז, אויף וועלכען עס טרעטען אויף פּאַר אַ פינף-זעקס מויזענט קעפּיגען עולם די גרעסטע מענער פון היינטיגען פראַנקרייך, און נישט קיין שום אינטערפּעלאַציעס אינ'ם בוקאַרעשטער פּאַרלאַמענט צוזאַמען מיט די ענטפערס פונ'ם רומענישען פּרעמיער-מיניסטער וועלען נישט ברענגען די רומענישע רעגירונג צו אַזאַ מדרגה, אַז זי זאָל זיך זיין געצוואונגען רעספּעקטירען די עלעמענטאַרסטע פאָדערונגען פון געזעץ און יושר, ווען עס האַנדעלט זיך וועגען יודען.

די איינציגע ערקלערונג פון דעם היינטיגען צושטאַנד אין רומעניע — און נישט נאָר אין רומעניען אַליין — איז דער אַלגעמיינער הפקר, וואָס האָט זיך איינגעבירגערט אין די מלוכות, וואָס זענען ענטשטאַנען אָדער זיך פערגרעסערט נאָך דער וועלט-מלחמה. די מינדערהייטס-פּאַקטען, וואָס די ווערסיילער שלום-קאָנפערענץ האָט זיי געצוואונגען אָנצונעמען און אונטערשרייבען, האָבען געשאַפען אַ גענוגענדיגע באַזע פאַר דער נאָרמאַליזירונג פון די בעציהונגען צווישען מלוכה און מינדערהייט. עס זענען געשאַפען געוואָרען אי פאַסענדע פאָרמולען, אין גענוגענדע גאַראַנטיעס פאַר אַ פרייער עקזיסטענץ פון די מינדערהייטען. אויב דער פעלקער-בונד וואָלט פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַן אַקטיווער אויבערשטער אינסטיטוציע און אויב דער פעלקער-בונד וואָלט נישט איבערגענומען פון דער אַלטער מלוכה-אָרדנונג אין איירעפּע די ביוראָקראַטישע געשעפטס-אָרדנונג אין אַ היבשען טייל פון די אַלטע מלוכה-אַפּאַראַטען, וואָלטען די מינדערהייט-טראַקטאַטען פאַרגעשטעלט מיט זיך אַן אומגעהויער גרויסען ווערט. דאָס איז אָבער דערווייל נישט געשעהן. מיר האָבען דערווייל צו טון מיט אַ לויזער פאָרם פון אַ מאַשין, וועלכע איז איינגעשטעלט אויף אַ גרויסען פּראָגרעס, קאָן אָבער נישט פאָרן אויף אַלע פיר רעדער.

עס איז אונזער פליכט צו אַרבייטען אין גענף און אויסטרעטען דאָ דעם וועג צו דער איינציגער אינטערנאַציאָנאַלער טריבונע. אויפדעקען דעם הפקר און דעם פערבאָרגענעם אַנטיסעמיטיזם פון די כלומרשט נייטראַלע רעגירונגען איז אונזער פליכט. נאָר דאָ קענען מיר זיך אויסטעהנען מיט זיי און נאָר פון דאָנען קענען מיר בעווייזען דער וועלט זייער אמת׳ן פּרצוף.

די איניציאַטיוו פון דער יודישער רעפּרעזענטאַנץ אין לאָנדאָן מוז אויפגענומען ווערען אויך פון אַנדערע גרויסע יודישע ישובים.

וולאַדימיר גראָסמאַן

אין וואָס בעשטעהט די פּויליש-דייטשע פערשטענדיגונג

וועגען געגענזייטיגע סחורה-פערקעהר

אָנהויב פון דער ליקווידאַציע פון צאָל-קריג. — דייטשע פּרעסע וועגען דער גרויסער בעדייטונג פון דעם נאָר וואָס געשלאָסענעם פּויליש-דייטשען אָפּמאַך

מיר האָבען שוין אין קורצען מיטגעטיילט וועגען דער דערגרייכטער פערשטענדיגונג צווישען פּוילען און דייטשלאַנד מכח דעם סחורה-פערקעהר צווישען די ביידע לענדער. היות ווי די פּראַגע פעראינטערעסירט די ברייטעסטע קרייזען, בעזונדערס די האַנדעלס-ספערען, ווילען מיר איבערגעבען אויספיהרליכער די פּרטים פון דער דאָזיגער פערשטענדיגונג. קודם כל מוז אונטערגעשטראָכען ווערען, אַז די פערשטענדיגונג בעדייט נישט, אַז דער צאָל-קריג צווישען פּוילען און דייטשלאַנד הערט אויף. דערביי האַלט עס נאָך נישט. מ'קען אָבער די דערגרייכטע פערשטענדיגונג בעטראַכטען אַלס ערשטער טאָפּ צו אַ נויטיגער נאָרמאַליזירונג פון די ווירטשאַפטליכע בעציהונגען צווישען די ביידע לענדער, און ס'איז פאַרהאַן וועניגסטענס אַ גרונד צו האָפען, אַז ס'וועלען געפיהרט ווערען ווייטערדיגע געשפּרעכען, כדי צו פערטיפען און אויסברייטערען די ווירטשאַפטליכע צוזאַמענאַרבייט צווישען פּוילען און דייטשלאַנד.

וואָס איז שוין איצט דערגרייכט געוואָרען?

ווי בעוואוסט הערשט צווישען פּוילען און דייטשלאַנד אַ צאָל-קריג, מחמת דער פּויליש-דייטשער האַנדעלס-אָפּמאַך איז דורך די דייטשען נישט ראַטיפיצירט געוואָרען. דער דאָזיגער צאָל-קריג דאַטירט זיך שוין זייט'ן יאָהר 1925. די רייכס-רעגירונג האָט לעצטענס בעשלאָסען איינצופיהרען לגבי פּוילען אַ ספּעציעל הויכען צאָל-טאַריף, אַזוי גערופענעם מאַקסימאַלען טאַריף. דער דאָזיגער בעשלוס איז בעגרינדעט געוואָרען דערמיט, וואָס די פּוילישע רעגירונג האָט אָנגעווענדעט לגבי דייטשלאַנד אויף ספּעציעל הויכע טאַריפען און איינפיהר-פערבאָטען. די נייע צאָל-פּעראָרדנונגען פון דער פּוילישער רעגירונג זענען פערעפענטליכט געוואָרען דעם 31. דעצעמבער 1931.

די סיבה פאַרוואָס פּוילען האָט זיך געפיהלט געצוואונגען אַרויסצוגעבען אַזעלכע שאַרפע פערבאָטען, ערקלערט זיך דערמיט, וואָס דער פּויליש-דייטשער האַנדעלס-בילאַנס פאַר'ן יאָהר 1931 איז אויסגעפאַלען פאַר פּוילען פּאַסיוו. בעת דער עקספּאָרט פון פּוילען קיין דייטשלאַנד האָט אין פערגאַנגענעם יאָהר בעטראָפען 315 מיליאָן זל. האָט דער אימפּאָרט פון דייטשלאַנד בעטראָפען אין דעם זעלבען יאָהר 365 מיליאָן זל. פּוילען האָט, אַלזאָ, מיט איהרע צאָל-פעראָרדנונגען נישט געמיינט ספּעציעל אָנצוגרייפען דייטשלאַנד, נאָר זי איז אויסען געווען אויסשליסליך צו היטען דאָס גלייכגעוויכט פון האַנדעלס-בילאַנס.

ביידע צדדים האָבען איינגעזעהן, אַז אַזוי ווייטער קען די לאַגע נישט אָנהאַלטען, מחמת אויף די דייטשע מאַקסימאַל-טאַריפען, וואָלט פּוילען אוין געמוזט ענטפערען מיט נאָך אַ העכערן טאַריף. ס'זענען דעריבער אונטערגענומען געוואָרען אונטערהאַנדלונגען וועגען אויסמיידען די ווייטערדיגע פערשאַרפונג פון די צאָל-פעראָרדנונגען.

נאָך געשפּרעכען, וואָס האָבען אָנגעהאַלטען צוויי וואָכען, איז מען ענדליך דערגאַנגען צו אַ צייטווייליגער פערשטענדיגונג. די פערשטענדיגונג בעשטעהט דערין, אַז די דייטשע רעגירונג וועט אָנווענדען דעם מאַקסימאַל-טאַריף נאָר לגבי די סחורות, וואָס זענען אַרונטערגעפאַלען די צאָל-פעראָרדנונגען פון יאָהר 1925. אָבער אויך אין דעם פאַל וועט מען מילדערן דעם צאָל אויף די אַרטיקלען, וועלכע זענען נישט קוקענדיג אויף אַלע פערבאָטען דאָך געגאַנגען פון פּוילען קיין דייטשלאַנד.

במילא וועט אויך פּוילען אָנווענדען דעם מאַקסימאַל-טאַריף נאָר לגבי די סחורות וועלכע פאַלען אַרונטער די צאָל-פעראָרדנונגען פון יאָהר 1925.

אַ חוץ דעם האָט די פּוילישע רעגירונג מסכים געווען צו שאַפען געוויסע מעגליכקייטען פאַר'ן דייטשען אימפּאָרט אויך לגבי די סחורות, וואָס פאַלען אַרונטער די לעצטע פעראָרדנונגען פון דעצעמבער 1931.

די פערשטענדיגונג טראָגט נישט קיין כאַראַקטער פון אַ פאָרמעלען אָפּמאַך. דאָס איז ניכער אַ געגענזייטיגע פערזיכערונג צו האַלטען זיך ביים געגענזייטיגען סחורה-אויסטויש אין די איבענגעבראַכטע פּרינציפּען.

ווי מיר האָבען אין אָנהויב בעמערקט, איז די פערשטענדיגונג נאָך ווייט נישט קיין ליקווידאַציע פון צאָל-קריג. עס איז נאָר אַ מיטעל נישט צו פערשאַרפען נאָך מעהר דעם צאָל-קריג.

אין אויסלאַנד, בעזונדערס אין דייטשלאַנד און עסטרייך שרייבט מען צו גאַר גרויסע בעדייטונג די דאָזיגע פערשטענדיגונג. אַזוי, למשל, שרייבט דער „בערלינער טאַגעבלאַט":

„די גליקליך פערענדיגטע אונטערהאַנדלונגען האָבען אַ בעזונדערס וויכטיגע בעדייטונג פאַר דייטשלאַנד, אַזוי גוט ווי פאַר פּוילען. בעזייטיגענדיג די געפאַהר פון אַ הונדערט פּראָצענטיגער צאָל-מלחמה, וועלכע האָט געהערשט ביז דער לעצטער מינוט צווישען די ביידע לענדער.

„ביידע צדדים קענען פערשרייבען אויף זייער אַקטיוו אַ גרויסען נצחון".

דער סאָציאַליסטישער „פאָרווערטס" שרייבט:

„אין אינטערעס פון די פּויליש-דייטשע האַנדעלס-בעציהונגען דאַרף מען בעגריסען די פערשטענדיגונג אַ דאַנק וועלכע מ'האָט אויסגעמיטען נאָך אַ ווייטערדיגע פערשאַרפונג פון דער ווירטשאַפטליכער מלחמה.

די „נאָיע פרייע צייטונג" קוקט אָביעקטיוו אויף דער דערגרייכטער פערשטענדיגונג, אונטערשטרייכענדיג, אַז זי טראָגט אַ כאַראַקטער פון אַ קריזיס אָפּמאַך. אָלענפאַלס איז עס דער ערשטער שריט צום בעסערען, אויב עס האַנדעלט זיך וועגען די פּויליש-דייטשע האַנדעלס-בעציהונגען זייט'ן טויט פון גע ... ראַטענאַו.

אין ווינער שאַצט מען נאָך בעגייסטערטער אָפּ די פערשטענדיגונג. די ווינער פּרעסע רעדט וועגען וויכטיגע געגענזייטיגע הנחות, וואָס זענען געמאַכט געוואָרען דורך ביידע צדדים צום וואויל פון די פּויליש-דייטשע ווירטשאַפטליכע בעציהונגען.

קריזיס אויף אַלע געביטען

ווירטשאַפטליכער בריף פון דייטשלאַנד

(ספּעציעל פאַר'ן „לאָדזשער טאָגעבלאַט") —:— פון ד"ר אַרטור הייכען

נאָכדעם, ווי ס'איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען די סאַנירונג אין די גרויסע דייטשע בענק, האָט מען זיך גענומען סאַנירען די גרויס דייטשע שיפער-געזעלשאַפטען. און דאָ איז נויטיג געווען די הילף פון דער מלוכה. אמת נישט מיט קיין געלד, אָבער מיט קרעדיט-גאַראַנטיעס. אין ענגלאַנד, פראַנקרייך און איטאַליען איז שוין די סאַנירונג אין שיפס-קעזען אַדורכגעפיהרט געוואָרען. דאָ איז די סאַנאַציע געווען נאָך נויטווענדיגער, מחמת די ירידה פון די פּראַכט-משאות אויף די דייטשע שיפען איז געווען גרעסער, ווי די אַלגעמיינע ירידה אין וועלט-מסחר. דער עקספּאָרט איז, וואָס אמת, ביז דער לעצטער צייט נישט אַזוי שטאַרק געפאַלען, דערפאַר איז אָבער קאָלאָסאַל געפאַלען דער אימפּאָרט און במילא די הכנסות פון די פּראַכטען. די ירידה פון פונט האָט אויף גלוים געווען צו דער פערקלענערונג פון די שיפס-געזעלשאַפטען, מחמת די איבערוויגענדע מעהרהייט פון די פּראַכטען ווערען אויסגעשטעלט אין דער ענגלישער וואַלוטע. אויך די הכנסות פון פּאַסאַזשיר-פערקעהר זענען געוואַלדיג געפאַלען, ווייל די צאָהל פון די דייטשע טוריסטען האָט זיך אויך אַנערך מעהר פערקלענערט, ווי די אַלגעמיינע טוריסטיק, וועלכע איז בכלל געפאַלען. צו די דאָזיגע פערקלענערטע הכנסות קומט נאָך צו די נישט איבעריג גליקליכע אינוועסטיציע און פינאַנץ-פּאָליטיק פון די שיפס-געזעלשאַפטען.

די סאַנירונג, וועלכע איז איצט אַדורכגעפיהרט געוואָרען, איז געמאַכט געוואָרען אויף אַזאַ אופן, אַז די רעגירונג נעהמט די גאַראַנטיע אויף קרעדיטען אויף אַ סומע פון 77 מיליאָן רענטען-מאַרק. די אַלע קרעדיטאָרען האָבען אויסגעדריקט זייער הסכמה צו פערקלענערן אויפ'ן יאָהר 1932 דעם צינז-פוס אויף די 140 מיליאָן מאַרק, וואָס עס קומט זיי ביי די שיפס-געזעלשאַפטען פאַר די הלוואות, וואָס די געזעלשאַפטען זענען שולדיג אין דער אויסלענדישער וואַלוטע בלייבען אין קראַפט די בעשטימונגען וועגן אָפּ-

[illegible]

פון די יאָהר-בעריכטען פון די פעראייניגטע גרויסע דייטשע אינדוסטריע-געזעלשאַפטען איז צו זעהן, אַז כמעט אַלע געזעלשאַפטען האָבען אָפּגעשלאָסען דאָס פערגאַנגענע יאָהר מיט אַ דעפיציט. סיי די מעטאַל-אינדוסטריע, סיי די עלעקטראָטעכנישע.

טשעקאַווע נייעס פון גאָר דער וועלט

עלטערע מענשען קאָנען אַ לאַנגע צייט בלייבען יונג

אַ מאַשין, צו פאָטאָגראַפירען אַמאָמיען. — ענטדעקט אַ מערקווירדיגע ראַסע אין כינאַ. — מענשען, וואָס ווערען געבוירען, לעבען און שטאַרבען אונטער דער ערד

טיף אין די בערג פון דער שאַנסי פּראָווינץ אין כינע איז דאָ אַ גאַנצע ראַסע, וואָס לעבט אין היילען, פּונקט ווי עס האָט געלעבט דער ווילדער אין די אור-אַלטע צייטען. אָבער די דאָזיגע מענשען קאָן מען בשום אופן נישט אַריינרעכענען צווישען די ווילדע, ווייל ווי זענען עס נישט. עס זענען דאָ צווישען זיי אינטעליגענטע בעל מלאכה'ס, פאַרמערס און אַפילו פעהיגע סקולפּטאָרען. און ס מבינים קענען זיך נישט אָפּלויבען פון זייער אַרבייט.

ווען עס קומען צו זיי רייזענדע פון אייראָפּאַ, אָדער אַמעריקאַ נעמט מען זיי פריינדליך אויף און מען ענטפערט זיי אויף אַלע פראַגען און מען ווייזט זיי אַלץ, וואָס זיי אינטערעסירט.

הערבערט רוק, דער דייטשער בעריהמטער געלעהרטער, איז נישט לאַנג צוריק געווען אויף אַ רייזע אין יענער געגענד און מיט דער הילף פון אַ כינעזישען איבערזעצער זיך צונויפגערעדט מיט די אונטערערדישע מענשען. ער האָט זיך פעראינטערעסירט אין זיי און אין זייער אויסזעהן, אָבער דער אמת איז, אַז זיי זענען געווען מעהר פעראינטערעסירט אין דער דייטשער עקספּעדיציע, ווייל פיל פון זיי האָבען קיינמאָל נישט געזעהן קיין ווייסען מענשען. איז ענטשטאַנען זיי אויסצופרעגען, האָבען גאָר זיי דורכ'ן איבערזעצער אויסגעפרעגט די דייטשען אויף זייער לעבען און מנהגים.

רוק קאָן זיך נישט אָפּלויבען פון דער ציוויליזאַציע, וואָס עס הערשט ביי די דאָזיגע מענשען, וואָס זעהען אָן אַזוי ווענניג די זון און וואָס זענען אַזוי ווייט פון דער אייראָפּעאישער ציוויליזאַציע. זיי זענען אָבגעזונדערט אַפילו פון די אַנדערע כינעזער. זיי זענען אַ ראַסע פאַר זיך אַליין. פונדעסטוועגען ווערט מען ערשטוינט, ווען מען קומט אַריין צו זיי אין די היילען און מען דערזעהט, ווי קינסטלעריש שטעהן זיי זענען

די פּופּיטען פון די היילען, זענען אַלע אַזוי פיין געשניצט און פון פיינער סקולפּטאָרישער קינסטלערישקייט, אַז מען גלויבט די אויגען נישט. די מוזיען האָט ער געטראָפען ביי די וועב-שטולען, וואו זיי מאַכען מאַלערישע דעקע. די דיקע ווערען בענוצט פאַר מאַטראַצען און די דינערע דינען פאַר פאָרהאַנגען איבער די אָפענע טירען, כדי די זון זאָל זיך נישט אַריינרייסען אַהין.

די פּרויען מאַכען אויך אַליין טעפּ פאַר זיך פון אַזאַ ליים. זייער געפעס איז האַנט געפאַרבט און פערבאַפט דאָס אויג מיט די צייכנונגען און קאָלירען.

זיי זענען אַ שטרענג וועגעטעריאַנער ראַסע. און צוליב דעם מוזען זיי אָרויסקימען אויף גאָט'ס וועלט אין דרויסען, זיי געהען אויף די בערג, וואו זיי האָבען זיך זייערע גערטנער און פעלדער. אַנדערע אָבער האָבען זייערע גערטנער גלייך נעבען דער הייל.

דאָס שענסטע שטיקעל קונסט-אַרבייט אין יענער געגענד איז דער קבר, וואו עס ליגט בעגראָבען דער עלטסטער פון דעם שבט, וועלכער האָט זיך אַריבערגעקליבען אַהין מיט דורות און דורות צוריק. אָט דער קבר איז פיין בעפּוצט און האָט אַ סך שניצערייען מיט אַ סך קאָלירטע דעקעס.

שוין יאָהרען לאַנג, אַז פיזיקער טרוימען פון אַ מיטעל, וואָס זאָל קאָנען צושמעטערען דעם אַטאָם, דעם קלענסטען פון אַלע עלעמענטען, און מעגליך פערוואַנדלען איהם אין אַן אַנדערען עלעמענט. איצט איז געקומען קאַרל א. אַנדערסאָן, דער קאָלעגע פון פּראָפעסאָר מיליקען אין קאַליפאָרניער אינסטיטוט פון טעכנאָלאָגיע, און האָט ערפונדען אַ מאַשין, וואָס פאָטאָגראַפירט דעם אַטאָם אין זיין שטענדיגען פּראָצעס פון ענטוויקלונג. עס איז איהם טאָם דורך קאָסמישע שטראַהלען. די שטראַהלען, זאָגט פּראָפ. מיליקען, האָבען די זעלבע קראַפט. וואָס עס הייבען 75 מיליאָן „וואָלט" פון עלעקטריציטעט. צו וואָס אַזעלכע נייע אַנטדעקונגען קאָנען פיהרען, וועט די צייט אַליין בעווייזען.

נישט לאַנג צוריק איז געשטאָרבען ווילסאָן א. בענטלי, אַ וויסענשאַפטסמאַן וועלכער האָט פופציג יאָהר לאַנג זיך אָפּגעגעבען מיט שטודירען און פאָטאָגראַפירען שניי-צעלען. בענטלי האָט פאָטאָגראַפירט איבער 5 טויזענד בילדער פון פערשידענע שניי-קרישטאַלען, אַלס אַ בעווייז, אַז צוויי פון זיי האָבען נישט די זעלבע פאָרם. זיינע בילדער ווערען בעטראַכט אַלס אַ וויכטיגער בייטראַג צו קונסט, אַזוי גוט ווי צו דער וויסענשאַפט.

זאָל נאָר קיינער נישט מיינען פון דעם „קאַפּעל", אַז מען האָט שוין ווידער געפונען אַ ניי מיטעל אויף צו מאַכען פון אַלט יונג. ניין, פּונקט פּערקעהרט: דער בערימטער ביאָלאָגיסט, דר. אַלעקסיס קאַרל (פונ'ם ראָקפעלער-אינסטיטוט פאַר מעדיצינישער פאָרשונג), האָט איצט אָפּען און קאַטעגאָריש אָפּגעלייקענט אַלע מעגליכקייטען צו מאַכען פון אַלט יונג. אַלע עקספּערימענטען פון די דאָקטוירים שטיינאַך און וואָראָנאָוו האָבען זיך, זאָגט ער, נישט איינגעגעבען אויף דעם אופן ווי די פּאַציענטען האָבען געהאָפט. וואָרום מען קאָן נישט מאַכען פון אַן אַלטען מענשען צוריק אַ יונגען מאַן. ווערט מען אַלט, מוז מען זיך האַלטען מיט דער „עלטער" אינ'ם מענשען אַליין איז דאָ אַזאַ מין זייגער. ער ווערט אָנגעצויגען ווען מען ווערט געבוירען און אַז ער לויפט אָפּ עטליכע צעהנדליג יאָהר, קאָן מען דעם זייגער נישט דרעהען צוריק — דאָס איז פערפאַלען!

מען קאָן אָבער יאָ איינהאַלטען דאָס לויפען פונ'ם זייגער. ווען אַ מענש פּעניש פּנ'ם זייגער.

און אָט דאָס הייסט: מען קאָן בלייבען שטעהן אויף איין אָרט אַ לענגערע צייט. ווען אַ מענש כאַפּט זיך אין דער יוגענד, אָדער אַפילו אין די מיטעלע יאָהרען און וויל זיך נישט עלטערען אַזוי געשווינד, האָט ער אַ מעגליכקייט דערצו. אויב ער בעראַט זיך מיט זיין דאָקטאָר, וואָס פערשטעהט אַזעלכע ענינים.

מען קאָן, אַלזאָ, רעגולירען דעם זייגער אינ'ם מענשען אַזוי, אַז ער זאָל זיך נישט נאַריש מאַכען און געהן מיט אַ סדר, עס וועט זיין זעהר שווער אָפּצושטעלען אַזאַ זייגער, וואָס מאַכט משוגענע שטיק. אָבער אַ נאָרמאַלער מענש קאָן אָנשטעלען זיין זייגער אַזוי, אַז ער זאָל זיך נישט איילען און בלייבען שטעהן אַ קאַפּעלע און אָפּכאַפּען דעם אָטעם.

פאַרוואָס דער ארץ-ישראל'דיגער „הפּועל"

בעטייליגט זיך נישט אין דער מכבי'אדע?

ירושלים (יטא) די צענטראַלע פון דער אַרבעטער ספּאָרט-אָרגאַניזאַציע „הפּועל" אין ארץ ישראל האָט פאַרעפענטליכט אַ לענגערע ערקלערונג, אין וועלכער עס ווערט מאָטיווירט, פאַרוואָס דער „הפּועל" בעטייליגט זיך נישט אין דער מכביאַדע. אין דער ערקלערונג פון „הפּועל" ווערט צווישען אַנד. געזאָגט:

„אין משך פון 7 מאָנאַטען האָבען מיר אונטערהאַנדעלט מיט'ן „מכבי" וועגען אונזער אָנטייל אין דער מכביאַדע, אָבער אומגעריכט האָבען די מכבי-פאַרשטעהער דעם 4. פעברואַר ה. י. די אונטערהאַנדלונגען איבערגעריסען.

אונזערע פאָדערונגען זיינען געווען: 1) די מיטבעטייליגונג פון „הפּועל" אין די צוגרייטונגען צו דער מאַכביאַדע בעטייליגונג און נישט קאָאָפּטאַציע 2) אַנערקענען אַלע יוגענדליכע ספּאָרט-אָרגאַניזאַציעס אין חוץ לארץ, וועלכע זענען נאָהענט אין זייער גייסט דעם הפּועל. פאַקטיש איז שוין די זאַך נישט געווען דורכפיהרבאַר צוליב די בעגרענעצטע צייט, נאָר מיר האָבען געוואָלט דעמאָנסטרירען [illegible] אויבענדערמאַנטע פאָדערונגען אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

דער „הפּועל" בעטייליגט זיך נישט אין דער מכביאַדע, גאָר אונזער טיפע הערצליכע ברכה איז געשיקט צו די איינאָרדנערס.

יודען צווישען די גרינדער פון פאַשיסטישער בעוועגונג אין איטאַליען

רוים (יטא) אין יאָהרצייט פון דער גרינדונג פון די ערשטע פאַשיסטישע פעראיינען, וואָס איז פאָרגעקומען דעם 23. מערץ 1919 אין מיילאַנד, אונטער דער אָנפיהרונג פון מוסאָליני, ווערען פעראָפענטליכט די נעמען פון די ערשטע פאַשיסטען אין איטאַליען, צווישען וועלכע עס געפינען זיך דריי יודען: אינזש. פעדעראַ, וונטאַריאַ מעדעשי אין פּריי- מעדעשי אינזש גאַרכאַ, צווישען די פאַשיסטען, וועלכע געהערען צו דער בעוועגונג זינט דעם ערשטען פעבריאַר פון איהר ענטשטעהן, דאָס הייסט זינט 1919, געפינט זיך אַ גרעסערע צאָהל יודען, צווישען זיי דער גאָוו. רעקטאָר פון רוימער אוניווערזיטעט, פּראָפ. זשאָרזשאַ דעל וועטשיאַ.

געשטאָרבען דער בעקאַנטער יוד. כירורג פּראָפ. קאַצענשטיין

בערלין (יטא) דאָ איז געשטאָרבען דער אָרדינאַטאָר פון דער כירורגישער אַפּטיילונג פון שפּיטאָל און פּריוו- דער פאַרשטאָרבענער האָט פאַרעפענטליכט אַ ריהע ווערטפולע וויסנשאַפטליכע ווערק.

לאָדז
30. מערץ. 1932
מיטוואָך
כ"ב
אדר ב תרצ"ב
פ' שמיני

טאָג-כראָניק

בטגרענ־ץ . די צאָהל הנחה-פּעסער

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס א פיל סוחרים האָבען אין פערגאַנגענעם יאָהר אויסגענוצט די הנחה-פּעסער, וואָס עס בעקומען סוחרים. אויך אויף קוראַציע צוועקען, האָט דאָס אויסערן-מיניסטער-יום בעגרענצט היי-יאָהר די צאָהל פון הנחה-פּעסער פאַר האַנדעלס-צוועקען.

כוחרים אין א קאָמיטע ביים האַנדעלס - מיניסטעריום

(א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער סוחרים-קאָנפערענץ, וואָס איז פאָרגעקומען דעם 18 און 19 ה. ח. אין האַנדעלס-מיניסטעריום, ווערט צוזאַמענגעשטעלט א ספּעציעלע האַנדעלס - קאָמיסיע, וועלכע וועט זיין טעטיג ביים האַנדעלס-מיניס-טעריום און אין אַהר וועלען זיין פער-טרעטען פאַרשטעהער פון אַלע צענטראַלע סוחרים-אָרגאַניזאַציעס און העכערע בעאַמטע פון האַנדעלס-מיניסטעריום. אין די נאָהענטסטע טעג וועט שוין בעוואוסט ווערען די נעמען פון די, וואָס זאָלען אַרבייטען אין דער קאָמיסיע.

14000 אַרבייטסלאָזע אויפגעהערט צו קריגען שטיצע

(§) לויט דער סטאַטיסטיק פון אַר-בייטסלאָזען אַמט האָט זיך די צאָהל אַרבייטסלאָזע, וואָס געניסען פון דער אונטערשטיצונג אין לעצטען חודש זעהר בעדייטענד פערקלענערט. אַזוי, למשל, האָבען אין יאַנואַר גענאָסען פון אונטער-שטיצונג 42.000 אַרבייטער, אין פעב-רואַר — 28.000. ס'האָט זיך אויך פער-קלענערט די צאָהל פון די אַזוי גערופענע „האַלב אַרבייטסלאָזע" פון 5000 אויף 3000.

בײַ נערוועזע און קאָפּ-שמערצען

דאַרף מען תיכף בענוצען טאָגאַל-טאַבלעטקעס, וועלכע שטילען די שמערצען מיט ערפאָלג און שעדיגען נישט דאָס האַרץ, מאָגען און אַנדערע אָרגאַנען. פּרובט און איבערצייגט אייך אַליין, פערלאַנגט אָבער און אַפּאָר אונטערעם נאָר אָריגינעלע טאָגאַל-טאַבלעטקעס.

אַ יודישע פרוי שפּרינגט אַראָפּ פון דריטען שטאָק
און פאַלט אויפ'ן קאָפּ פון אַדורכגעהענדען יוד

די זעלבסטמערדערין פאַלט טויט אויפ'ן אָרט, דער דורכגעהער האָט בעקומען אַ נערוועזען אַטאַק

(§) די יודישע בעפעלקערונג פון אַלט-שטאָט און באַלוט איז געבליבען אויפגע-שוידערט געוואָרען פון א שרעקליכען זעלבסטמאָרד, וואָס האָט שיער נישט גע-קאָסט דאָס לעבען פון צוויי מענשען.

ביי דער פאַמיליע ק. וואָס וואוינט אין הויז נומער 11 אויף רויבנא גאַס איז לעצטענס געווען אָנגעשטעלט אלס דינסט די 42-יעהריגע יודישע פרוי אסתר ראָ-זענבערג, וואָס וואוינט אויף וויערזשבאָווע-סקא 7.

אסתר ראָזענבערג האָט זינט א לענגע-רער צייט געליטען אויף א פערפאָלגונגס-מאַניע און זי האָט שוין אַפילו עטליכע מאָל געפרובט זיך דאָס לעבען נעמען, אָבער יעדעס מאָל איז געלונגען זי אָפּ-צוראַטעווען.

נעכטען בייטאָג בעת די פאַמיליע ק. איז נישט געווען אין שטוב, האָט אסתר ראָזענבערג פּלוצלינג אויפגעראַלט דאָס פענסטער און איז אַראָפּגעשפּרונגען פון דריטען שטאָק אויפ'ן ברוק. פאַלענדיג טויט אויפ'ן אָרט.

צום שלימזל איז אין זעלבען מאָ-מענט דורכגעגאַנגען די גאַס דער 25-יעהריגער יוסף בוימגאַרטען פון זשעלאַזנע 42 אונד ער קערער פון דער זעלבסט-מערדערין איז איהם אַרויפגעפאַלען אויפ'ן קאָפּ.

בוימגאַרטען האָט אויסער די בעקוי-מענע וואונדען פון גרויס שרעק אויך בעקומען א נערוועזען אַטאַק.

דורכגענדער, וואָס זענען געווען עדות פון טראַגישען געשעהעניש, האָבען תיכף אַרויסגערופען פּאָגאָטאָוויע. דער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט דעם טויט פון דער זעלבסטמערדערין, בוימגאַרטען איז זעהר אַפּגעשוואַכט און אָפּגעפיהרט געוואָרען אַהיים.

דער קערפער פון דער זעלבסטמער-דערין איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שטאָטישען פּראָזעקטאָריום.

דער שרעקליכער פאַל האָט אויף אַלעמען געמאַכט א דערדריקענדען איינ-דרוק.

—§—

דער שוידערליכער מאָרד אויף קילינסקי - גאַס

די אויספאָרשונג שטויסט זיך אָן אויף שוועריגקייטען.—מערדער פערוישט אַלע שפּורען.—וואָס האָט בעוויזען די סעקציע פון טויטען קערפער?

ווי מיר האָבען שוין נעכטען געמאָל-דען איז אין דער וואוינונג אויף קי-לינסקי 223 ערמאָרדעט געוואָרען דער איינזאַמער יודישער שניידערל יוסף ביין, וואָס איז געווען אָנגעשטעלט אין דער זייט צוויי יאָהר נישט טעטיגער פאַב-ריק פון קרייצמאַן און גוטמאַן אַלס פּאָרטיער.

די פּאָליציי, פיהרענדיג די אויספאָר-שונג מיט'ן צוועק צו ענטדעקען די מערדער טרעפט אָן אויף גרויסע שווע-ריגקייטען, מחמת דער מערדער האָט געאַרבייט זעהר פאָרזיכטיג און נאָכ'ן אויספיהרען דעם מאָרד האָט ער נאָך זיך נישט איבערגעלאָזען קיין שום שפּורען, וואָס וואָלט די פּאָליציי געקענט אַרויספיהרען אויפ'ן ריכטיגען טראָפּ.

אין דער ערשטער רייהע פיהרט די פּאָליציי די אויספאָרשונג מיט'ן צוועק פעסטצושטעלען, ווער עס זענען געוועזען ביינ'ס קליענטען, וואָרום עס זענען שוין בעוואוסט, אַז נאָכ'ן אויספיהרען דעם שוידערליכען מאָרד האָט דער מערדער צוגענומען 2 מענער-גאַרניטורען און פון דעם לאָזט זיך דרינגען, אַז דער מערדער האָט אָבער נישט געהאַט קיין געלד אויסצוקויפען די בעשטעלטע אַנציגען אויף חגא.

דער מאָרד איז אויסגעפירט געוואָ-רען אויס נקמה און כדי אַריינצופירען די פּאָליציי אין א טעות האָט דער מערדער מיט אַ כיון צוגענומען די צוויי אַנציגען.

פון דער צווייטער זייט געהען אַרום קלאַנגען, אַז אונטערוועלט-העלדען האָ-בען זיך געוואָלט איינאָרדנען אַ מליוה אויף קילינסקי 223, אָבער ביין האָט זיי געשטערט דערין, און זיי האָ-בען זיך אין איהם נוקם געווען, מסג-ליך אויך דערפאַר ער זאָל זיי נישט אויסגעבען פאַר דער פּאָליציי.

עס איז אויך נישט אויסגעשלאָסען, אַז די גנבים-באַנדע, וואָס גראַסירט לעצטענס אין גייער'ס ראַיאָן, האָט זיך דאָרט געוואָלט מאַכען אַ מקום מקלט, וואו די קליענטען, וואָס זענען געקומען צו ביינ'ען, ה בען פערשטעהט זיך ביי קיינעם קיין חשד נישט געקענט אַרויס רופען.

די סברא, אַז ביין זאָל האָבען גע-האַט ליגען בעהאַלטען געלד, וואָס האָט געלאָקט דעם מערדער לייגט זיך נישט אויפ'ן שכל, וואָרום פון די ערקלערונ-גען פון זיינע טעכטער, וואָס מיר האָ-בען נעכטען געבראַכט איז צו זעהן, אַז ביין איז סך הכל געווען אַ יוד אַ עני ואביון.

נעכטען איז אין שטאָטישען פּראָזעק-טאָריום דורכגעפיהרט געוואָרען די סעקציע איבערן טויטען קערפער. ד"ר הורוויטש האָט פעסטגעשטעלט אַז ביין איז ערמאָרדעט געוואָרען מיט אַ האַ-מער, דערביי איז דער ערשטער קלאַפּ געווען אַ טויט קלאַפּ. דער מערדער האָט איהם אָבער דערלאַנגט בלינדער-הייט 6 קלעפּ מיט'ן האַמער, וועלענ-דיג זיך פערזיכערן אַז זיין קרבן איז שוין טויט.

לעת עתה בלאָנדזשעט נאָך די פּאָ-ליציי אין דער פינסטערניש, נישט אַנטראַפּענדיג אויף קיין איין זיכערן שפּור וואָס זאָל פיהרען צו ענטדעקען דעם העסליכען מאָרד.

זאַל פילהאַרמאָניע
נאַרוטאָוויטשאַ 20

פערבאַנד פון
ציוניסטען רעוויזיאָניסטען
אין לאָדז (ברית הצ"הר)

היינט מיטוואָך, 8.30 אָוונט וועט
ד"ר
וואָלפגאַנג פאָן ווייזל
(ירושלים)
מיטגליד פון ציוניסטישען אַקציאָנס-קאָמיטעט
אַרויסטרעטען מיט אַ רעפעראַט א. ד. ט.
„ציוניזם אָדער קאָמוניזם אַלס
לעזונג פון יודישען פּראָבלעם"
בילעטען פון 1 זל. איז שוין צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע

אַרעסטירט גנבים, וואָס האָבען בע'גנב'עט אַ יודישען סוחר

א פּאָליציי-פּאַטרול האָט אויף נאַרו-טאָוויטשאַ גאַס פערהאַלטען 2 דראָזשקעס, אויף וועלכע ס'זענען געלעגען איי-ניגע אָנגעפּילטע זעק מיט סחורה. אין אויספאָרשונגס-אַמט האָט זיך אַרויסגע-וויזען, אַז דאָס זענען דער 22-יעהריגער מאיר גוטמאַן, 33-יעהריגער ברוך מאַק, 22-יעהריגער לייב זאַקליקאָווסקי, 24-יעהריגער יצחק יאַקובאָוויטש און דער 19-יעהריגער משה גוטמאַן. אויף דער אויספאָרשונג האָבען זיי זיך מודה געווען אַז די זאַכען שטאַמען פון א גנבה ביי נתן דוקא, אַל. 1. מאַי 2.

די חברה איז איינגעזעצט געוואָרען אין תפיסה.

זאַיענטשעשע אויף אַסעקוראַציע פון באַראָן ראָזענצאַצקי

(א) אין לאָדזער קרייז-געריכט איז נעכטען בעטראַכט געוואָרען א פּראָצעס פון טעאָדאָזיא אָפּפּרעדאָוואַ געגען בע-זיצער פון גוט סאָקאָלניקי באַראָן ראָזענ-טאַצקי, ביי וועלכען זי פאָדערט, ער זאָל איהר צוריקצאָהלען פאַר די געקייפטע פּאַרצעלאַציעס, וואָס די מאַכט האָט נוט בעשטעטיגט.

דאָס געריכט האָט די תביעה צוגע-פּסק'ענט און פערורטיילט איהר תביעה מיט דער אַסעקוראַציע פון באַראָן.

גנבות

(§) פון רבקה יאַקובאָוויטש'ס וואוינונג (ליפּאָוואַ 27) האָט מען אַרויסגעגנב'עט מלבושים און וועש פאַר 1000 זל.

* * *

(א) פון פּאַפּאָווסקי'ס מעבער-געשעפט (אָגראָראָוואַ 1) האָבען גנבים צוגענומען 200 מעבער פאַר 15.000 זל.; פון יעקב וואָלפ'ס קאָלאָניאַל - געשעפט (נייע זאַר-זשעווסקאַ 2) האָט מען נעכטען ביי נאַכט אַרויסגעגנב'עט קאָלאָניאַל-סחורות פאַר 8100 זל.

—§—

3 שׂרפות אין לאָדז

פייערלעשער האָבען די שׂרפות גיך איינגעלאָשען

(§) נעכטען אין די פּאַרמיטאַג-שעה'ן איז אויסגעבראָכען א שׂרפה אויף פּעט-ריקאָווער 107.

אין דערמאָנטען הויז אויפ'ן ערשטען שטאָק געפינט זיך די שניידער-וואַרק-שטעל פון מאַרוין גורט און פּאַרטנער, אינ מיט נורט'ס וואַרקשטעלט געפינט זיך שניידער'ס קאָפּעלושען-געשעפט.

פון אַן איבערגעפרענטער רעהר ביי נע-פערט'ן האָט זיך אָנגעכאַפּט דער סו-פיט און דאָס פייער האָט מיט א מאָל געכאַפּט שנעלכטט אַדורכגעשפּאַרט און גורט'ס וואוינונג און אַרומגעכאַפּט דאָס שניידער-מעבעל און בעטגעוואַנד. די אַרויסגערופענע פייערלעשער האָבען נאָך א לענגערע אַקציע די שׂרפה לאָקאַליזירט דער שאָדען איז אומבעדייטענד.

אין דער זעלבער צייט איז אויסגע-בראָכען א צווייטע שׂרפה אין דער פאַר-בעריי „לעשנאַ" אויף לעשנאַ 29. פון א נפערגעהיצטען אויווען האָבען זיך אָנגעצונדען איינגע שטיק בלאַזשעלנע סחורה, וואָס זענען געווען נעבען מיט רויך און דאָס פייער האָט זיך גלייך איבערגעטראָגען אויף דער פּוּרגאַ-אַפּאַראַ-טור.

די אַרויסגערופענע פייערלעשער האָבען דאָס פייער לאָקאַליזירט. דער שאָדען איז אומבעדייטענד.

— אין דער פאַרבען-פאַבריק „טמע-ראַשון" (פּעטריקאָווער 33) איז אויף א נעכטיגען פּלוצלינג אויסגעברא-כען א שׂרפה. אָנטרעפענדיג אויף די לייכט-ברענענדע מאַטעריאַלען האָט זיך דאָס פייער מיט א בליץ-שנעלקייט זיך פערשפּרייט. די אָנקומענדע פייערלעשער האָבען דאָס פייער לאָקאַליזירט. דער שאָדען איז נישט גרויס. פּאָליציי פיהרט א אויספאָרשונג צו בעגעהען די סיבות פון דער שׂרפה.

לאָדזער יודישער קאַמעראַל-טעאַטער
אַלעע 1-טער מאַי 2 № — דיר.: דוד צעלמייסטער און א. בעזמאַן.
גאַסטשפּילען פון קאַמעראַל-און קליינקונסט-טעאַטער
אַררט
קינסטלערישע אַנפיהרונג:
מ. בראָדערזאָן
היינט נאָר 1 פאָרשטעלונג 10 אָוו. — גרויסע הנחה פאָרשטעלונג
די לעצטע טעג! די לעצטע טעג!
ווידערהאָלונג פון גראַנדיעזען פּראָגראַם פון בלויז געלעכטער
לאָדז לאַכט שוין ווידער!..
2 טיילען 12 שלאָגער-נומערן
אַנאָנס!! אין די נאָהנסטע טעג א פייערליכע פּרעמיערע!
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

אויפלעבונג אין דער באַנוועל-אינדוסטריע

פון וואָס עס ליידט די קליינע אינדוסטריע.

(§) די לעצטע טעג בעמערקט זיך אַ שטאַרקע אויפלעבונג אין דער קליינער באַוועל און קאָנפעקציע-אינדוסטריע. עס האָבען זיך בעוויזען די ערשטע פּראָווינצער „שוואַלבען". ווי מען האַלט וועט דער מסחר ערשט רעכט אויפלע-בען אין די נאָהנטסטע טעג, מחמת קיינער פון די פּראָווינצער סוחרים האָט לגמרי נישט ליגען קיין סחורה אויף לאַגער.

די הויפּט צרה פון דער לאַגע בע-שטעהט איצט דערין, וואָס די גרויס-אינדוסטריע האָט זיך גענומען צו דער מעטאָדע פון פּראָמשירען אַלע מאָל-אַנדערע אַרטיקלען, אַזוי אַרום וויל מען געבען אַ טויט קלאַפּ דער קליין-אינ-דוסטריע.

געהאַנדעלט ווערט אויך ווייטער נאָר פאַר מזומן, ביי די גאָר גוטע קונים ווערט גענומען אַ טייל קורצטערמיניגע וועקסלען. צוועטוטעל אָפענע רעכנונ-גען.

ראַדיאָ פּראָגראַם

מיטוואָך 30 מערץ

לאָדז (233,8) 11.45 פּוילישער פּרע-סע איבערזיכט, 11.58 שעה-צייכען און טאָג פּראָגראַם, 12.10 גראַמאָפאָן-פּלי-טען 3.45 געלד בערזע און קאָמוניקאַט פאַר שיפער און פישער 3.50 פּאָרטראַג פאַר מאַטורזשיסטען, 4.20 צווישען בע-כער 4.40 גראַמאָפאָן-פּליטען 4.55 לעק-ציע ענגליש, 5.10 פּאָרטראַג, 5.35 נאָכ-מיטאָג קאָנצערט פון ראַדיאָ אָרקעס-טער 6.50 פּערשידענעס. 7,15 קאָמוני-קאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער און פּראָגראַם אויפ'ן נעכסטען טאָג, 7.45 ראַדיאָ פּרעסע זשורנאַל, —.8 פע-ליעטאָן, 8.15 לייכטע מוזיק, 9.45 לי-טעראַרישע פיערטעל שעה' —.10 קאָנ-צערט פון דוביסקאָ'ס קוואַרטעט, 10.30 ביילאַגע צום ראַדיאָ-פּרעסע-זשורנאַל, מעטעראָלאָגישער, און פּאָליציי קאָמו-ניקאַטען 10,40 אַ שפּאַציר מיט'ן דע-טעקטאָר איבער אייראָפּאַ (רעטראַנס-מיסיעס פון אויסלענדישע סטאַציעס).

אויסערגעוויינליכער ערפאָלג אין סטאַניעווסקי'ס צירק

ערשט די ערשטע צוויי טעג, וואָס דער סטאַניעווסקי צירק איז ערעפענט געוואָרען, האָט ער שוין בעוויזען צו נעהמען דעם לאָדזער עולם מיט שטורם. דער צירק איז יעדעס מאָל איבערפילט איבער די ברעגעס.

דער פּראָגראַם, איז אויסערגעוועהנליך רייך אין הומאָריסטישע סצענעס און אַקראָבאַטישע טריקען. דאָס פּובליקום פאָלגט נאָך מיט אַ פערכאַפּענדען אָטעם יעדען אויסגעפיהרטען נומער און וואַרט פּשוט מיט אומגעדולד אויף דאָס ווייטערע. דורך די 2 שעה, וואָס דער פּראָג-ראַם דויערט פערגעסט מען פאַקטיש אין דעם, וואָס מ'וויל שטענדיג פער-געסען — אין קריזיס, דאגות הפּרנסה און אין אַנדערע צרות, וואָס פעהלען נישט ביים היינטיגען טאָג.

די סודות פון'ם ענגלישען שפּיאָנאַזש

שטוינענדע פאַקטען און מערקווירדיגע איבערלעבענישען

(19

קאַפּיטעל 18

אַלע מיטלען זענען גוט.-דער אַרעסט פון באַראָן פאָן אונגערן.-די צרות פון סאַוואַ זאַגלול פּאַשאַ

די טעטיגקייט פון „אינטעליגענס סערוויס" איז ענג פערבונדען מיט דער וועלט-פּאָליטיק. וואו מען זאָל איהם נים זוכען: קיין יאַפּאַן, טערקיי, צו ערגעץ אַנדערש, וועט דער געהיימער מיטאַרביי-טער, געטריי דער ענגלישער פּאָליטיק, שטענדיג אַרבייטען פאַר דער גרויסקייט פון זיין לאַנד און איינבערינגט אַנדערונ-גען אין די סודות סיי פון די שונאים, סיי פון די פריינד. זיי זענען פיל אויף אַלע קאָנפערענצען פון זינט דעם ווער-סאַילער שלום-אָפּמאַך.

בעת דער פריעדענס-קאָנפערענץ אין פּאַריז, וואוהין אַלע פעלקער פון דער וועלט האָבען געשיקט זייערע דעלעגאַ-ציעס, האָט „אינטעליגענס סערוויס" פערמאָגט דעם פּערסאָנאַל.

וואָס עס האַנדעלט זיך וועגען דער ענג-לישער העגעמאָניע זענען אַלע מיטלען גוט. פאָלגענדע צוויי פאַקטען זענען א נענענדער בייטפיל דערצו.

אין יאָהר 1920 איז אָנגעקומען קיין פּאַריז א ווייס-רוסישע דעלעגאַציע, בראש מיט באַראָן אַלעקסיי פאָן אונגערן, עקס-רעפּיטאַט אין דער גאַסודאַרסטווענע דומע און גענעראַל פון דער קייזערליכער מאַרינע. די דעלעגאַציע איז געקומען מיט דער מיסיע צו פאָדערן ביי דער פריעדענס-קאָנפערענץ דאָס אָפּטיילען ווייס-רוסלאַנד פון דעם אומבריגען רוס-לאַנד, און פאָרמירען אַ בעזונדערע מלוכה צווישען פּוילען און ליטא.

אין עטליכע חדשים אַרום, נאָך זיין אָנקומען, איז דעם באַראָן געלונגען זיך צו בעוואָרענען מיט דער שטיצע פון פּרע-זידענט ווילסאָן, און ער מיט די אַנדערע מיטגלידער פון זיין דעלעגאַציע זענען איינגעלאַדען געוואָרען צו א זיצונג אויף צו שטודירען זייערע פאָדערונגען.

אָבער... אין דער מיט איז געווען ענג-לאַנד. זייענדיג אומפערזיכטיג אויף דער אריינמישונג פון פּרעזידענט ווילסאָן האָט „אינטעליגענס סערוויס" בעש-לאָסען מיט אַלע מיטלען צו שטערען די פּראָיעקטירטע צוזאַמענקונפט.

אין א פּאַרמיטאָג זענען אין אונגערנ'ס הויז אַריינגעדרונגען א גרופּע ענטשלאָס-סענע מענשען, וועלכע האָבען איהם אַליין געבונדען און איבערגעקעהרט די שטוב מיט'ן קאָפּ אַראָפּ.

געבען צו וויסען דער פראַנצויזישער פּאָליציי איז נישט געווען מעגליך, ווייל דער טעלעפאָן איז געווען איבערגעשני-טען. אין ווענינגער ווי צעהן מינוט זענען אַלע דאָקומענטען פון דער ווייס-רוסישער דעלעגאַציע געוואָרען פערשוואונדען.

אָבער דאָס איז נאָך נישט געווען אַלץ. ווען אויפ'ן צווייטען טאָג איז דער באַ-ראָן אונגערן געקומען אין פּאָליציי-צירקעל זיך קלאָגען אויף דעם אונגרעכט, האָט ער געהאַט די גאָר נישט אייגנעה-מע איבעררראַשונג צו ווערען אַרעסטירט פון א פראַנצויזישען ריכטער אונטער דער בעשולדיגונג אין שפּיאָנאַזש לטובת דייטשלאַנד. דער ראָזוגער ענין האָט דעמאָלט פעראורזאַכט א גרויסען סקאַנדאַל

דאָס איז געווען אַן אויסגעטראַכטענער קלאַפּ. זיך בענוצענדיג מיט די שטעמפּלען פון דער ווייס-רוסישער דעלעגאַציע האָבען די דיפּלאָמאַטישע גנבים פאַבּ-ריצירט קאָמפּראָמיטירענדע דאָקומענ-טען.

זעקס א זייגער אונטערפריה זענען די ראָזינע דאָקומענטען אנאָנים צוגעשיקט געוואָרען צום שעף פון דער געהיימ-פּאָ-ליציי. און אַלס א זייגער, נאָך א קורצער בעראַטונג אין אויסערן-מיניסטעריום איז בעשלאָסען געוואָרען צו אַרעסטירען אונ-גערנ'ען.

דער אַמאָליגער גענעראַל איז אָפּגעזע-סען עטליכע וואָכען אין תפיסה פון סאַנ-טע. וואַרטענדיג אויפ'ן פּראָצעס. וועל-כער האָט לסוף דערוויזען זיין אומשול-דיגקייט.

ס'איז אויפגעדעקט געוואָרען דער שווינדעל, פון וועלכען דער פּאַרזיצער פון דער ווייס-רוסישער דעלעגאַציע איז געפאַלען א קרבן, און אונגערן איז בע-פרייט געוואָרען.

אָבער „אינטעליגענס סערוויס" האָט פאָרט אויסגעפיהרט זיינס: די ווייס-רו-סישע קאָנפערענץ איז אַפּגעלייגט געוואָ-רען, און ווען דער באַראָן איז אַרויסגע-קומען פון תפיסה, זענען שוין אויף די דיפּלאָמאַטישע פּאָסטענס געזעסען אַנדערע מענשען.

ווי האָט געזאָגט ערוואַהנטער דער זיי-בעמער:

„א נוערע געהיימע אַגענטען זענען אונ-זערע בעסטע דיפּלאָמאַטען".

אָבער די הויפּט-אויפמערקזאַמקייט פון דער ענגלישער פּאָליטיק האָבען גע-צויגען נישט די רוסישע ענינים: מעהר האָבען זי אונטערשטיצט די אויסוויקלונג פון די געשעהענישען אין עגיפּטען.

איינער פון די שטאַרקסטע געגנער פון דער ענגלישער אַלמעכטיגקייט איז אַהן ספק, סאַוואַ זאַגלול פּאַשאַ, דער בע-רימטער עגיפּטישער נאַציאָנאַליסט. וועלכער איז געווען דער שעף פון דער עגיפּטישער דעלעגאַציע אויף דער שלום-קאָנפערענץ, און שפּעטער פּרעמיער-מי-ניסטער פון'ם קעניג פואַד.

בעת זיין פערבלייבען אין פּאַריז איז סאַוואַ זאַגלול פּאַשאַ זיכער געווען דער אינטערעסאַנטסטער מענש אין דער וועלט. ווען מען האָט אַזוי נאָכגעשפּיאָנירט

צעהן מאָל נאָכאַנאַנד האָט מען געשטאָ... ביימען די קוילערס, די דינערס און פּער-זאָנאַלען: אַלע זענען געווען אונטער-געקויפט פון ענגלאַנד. די קאָרעספּאָנדענץ פון יעם עגיפּטישען פּאַטריאָט פלעגט מען עפענען, נאָך איידער ער האָט זי געזעהן, און אַזוי ווי ער איז געווען א מענש אַנ'ערפאַהרענער, פלעגט ער אָפט אויך מיט זיין אַרויספיהרען אין פאַלשע שפּורען.

איינמאָל, דערקענענדיג איינעם דער לאָקאַלע פון דעם שאָפער, מיט וועלכען ער איז געפאָהרען, א שפּיאָן פון דוינינג-סטריט, האָט ער געהייסען אָפּשטעלען דעם אויטאָמאָביל. געבען א הייז, וואָס האָט געהאַט צוויי אויסגענג, וואו ער איז אַריינגעגאַנגען, לאָזענדיג דעם שפּיאָן שאָפער וואַרטען אויף איהם אַזוי לאַנג, ביז עס וועט איהם נמאס ווערען.

א געוויסען טאָג האָט זיינער א פריינד, אויך אַן עגיפּטישער נאַציאָנאַליסט, פּלוצלינג זיך איבערצייגט, אַז די וויכטיגע סעק-רעטאַרקע פון דעם פּאַשאַ איז א בע-צאָהלטע שפּיאָנקע פון ענגלאַנד און ער האָט זי גלייך געוואָלט אַפּזאָגען.

זאַגלול פּאַשאַ האָט נישט דערלויבט, זאָגענדיג סקעפּטיש:

— איך האָב געוואוסט דערפון. זאָל זי בעסער בלייבען, ווייל אַזוי ווייס איך כאָטש פאַר וועמען איך דאַרף זיך היטען. צווייטענס, וואָס מיר דען ענגלאַנד לאָזען האָבען א סעקרעטאַרקע, וואָס זאָל נישט זיין פערקויפט צו איהר?

מיט זיין פיינעם הומאָר און איבונגען שמייכעל פלעגט זאַגלול פּאַשאַ פּאַראַליזירען די פלעגעניגסטע שפּיאָנען, און ער איז פּטור געווען אויף דער וואָר.

(דאָס ווייטערע קומט)

דער גערער רבי אין לאָדז

דער רבי איז געקומען אויף שבע ברכות צו רייצע יאַסקאָוויטש'ס טאָכטער

נעכטען איז קיין לאָדז געקומען דער גער־ער רבי שליט"א אויף די שבע ברכות פון רייצע יאַסקאָוויטש'ס טאָכטער הענ־דעל לאה, וואָס האָט חתונה געהאַט מיט ר' נחמיה'לען דעם גערער רבי'נס ברו־דערים זוהן, ר' מענדעל.

באַלד פון דער פרוה אָן האָבען הונ־דערטער גערער חסידים בעלאַגערט דאָס הויז פון די יאַסקאָוויטש'עס אויף פּעט־ריקאָווער 33, וואו עס וואוינט די אלמנה פון ר' מאיר יאַסקאָוויטש ז"ל מרת רייצע יאַסקאָוויטש. דער גער־ער רבי איז אין אַרום הויז, איז געווען אַ גרויס, אַז פּאָליציי האָט מוזט גרויס מיה גע־קענט אײַנהאַלטען די אָרדנונג.

פיל הונדערטער חסידים האָבען אָנגע־פילט דאָס טויער און דעם לאַנגען הויף, און עס איז קוים מעגליך געווען דורכ־צוגעהן אויך אויף דער גאַס אויפ'ן טראָ־טואַר.

צוליב דעם, וואָס די חסידים האָבען נישט געוואוסט, מיט וועלכען צוג דער רבי וועט קומען, זענען די געשטאַ־נען פון דער פרוה אָן ביז שפּעט פאַר־נאַכט און נישט אָפּגעטרעטען פון אָרט.

ענדליך אַרום 6 אין אָוונט איז דער רבי געקומען צו פאָהרען. ווען דער רבי איז אָנגעקומען מיט'ן אויטאָ, און בעגלייט פון די אָנגעזעהענסטע גערער חסי־דים, איז דאָס געדראַנג אויף פּעטריקאָ־ווער 33 געווען אין לישער. אויף עטליכע מינוט האָט די בעוועגונג אין גאַס גע־מוזט אָפּגעשטעלט ווערען.

ענדליך איז דעם רבי'ן מיט גרויס מיה געלונגען דורכצוגעהן דורכ'ן גע־דרענגען שפּאַלער, וואָס די חסידים האָ־בען געבילדעט, רעסעגדיג זיך „שלום" צו געבען, ער איז אַרײַן אין הויז פון די מחותנים.

און אָוונט צו שבע־ברכות זענען גע־קומען הונדערטער אָנגעזעהענע חסידים פון לאָדז, דערונטער פיל פון די פּוּה־רער פון דער „אגודה" און לאָדז און דער פּראָווינץ.

די שבע ברכות זענען געפּראַוועט גע־וואָרען לויט נוסח גער און בײַם טיש האָט דער רבי געזאָגט תורה.

דער גרויסער עולם, וואָס האָט נישט בעוויזען „שלום" צו נעמען, גרייט זיך היינט אָפּצוואַרטען דעם רבי'ן בײַם אָפּפאָהרען אויפ'ן וואָקזאַל.

די שעה, ווען דער רבי וועט היינט פאַר־לאָזען לאָדז, איז נאָך נישט געווען בעוו־וואוסט.

37 אונטערנעהמונגען

ווידער ליקווידירט צוליב'ן קריזיס

דער שווערער קריזיס, וואָס הערשט אין לאָדז מאַכט חרוב פיל אונטערנעה־מונגען. אין יאַנואַר פון ה. י. האָבען די בעזיצער פון אַנ'ערך 400 אונטער־נעהמונגען נישט אויסגעקויפט קיין פּאַ־טענטען און ליקווידירט זייערע אונ־טערנעהמונגען. ווי עס בעווייזט די סטאַטיסטיק פון אינדוסטריע אַמט.

בײַם מאַגיסטראַט זענען פון ניי־יאָהר און ווייטער 22 געשעפטען און 15 פאַבריקס־אונטערנעהמונגען ליקווידירט געוואָרען און הלואי דאָס זאָלען שוין זיין די לעצטע. עס זעהט גאָרנישט אויס דערויף.

אויפרוף

צו דער לאָדזער בעפעלקערונג

ברידער יודען!

נאָך געצעהלטע טעג זענען פאַרבליבען צום גרויסען הייליגען פסח. ס'איז שוין דערזיבער די העכסטע צייט אַ טראַכט צו טאָן, פון וואַנען וועלען דאָס אונזערע בכבוד'יגע, אומגליקליכע קריזיס־געלי־טענע ברידער נעמען אויפ'ן ערשטען כזית מצה. אין אַ צייט ווען דער אומ־ברחמנות'דיגער שונא, דער הונגער איז גויש האָט זיך שוין מיט זיינע שאַרפע שפּיציגע נעגעל אַרײַנגעריסען אין די שענסטע בכבוד'יגע הײַזער, שלונגט אײַן מאָג־מעגליך פרישע פריזענדער קרבנות, אַזוי, אַז די, וועלכע זענען ערשט נעכטען שעה'יגע נותנים געווען זענען שוין היינט צו דער גענוג טרויעריגער מדרגה געקומען פון אויסשטרעקען די האַנט און פאַלען צו לאַסט דער יודישער געזעל־שאַפט. אַט אויף די דאָזיגע האַרצרײַסענ־דע הילפס־רופען האָט זיך אָנגערופען די יונגע געזעלשאַפט „נותן לחם", וואָס איז די איינציגע און גרויסע יודישע לאָדז, וואָס פאַרטיילט טעגליך איבער 3000 מיטאָגען. „נותן לחם" האָט גע־עפענט 4 אָפּטיילונגען: די צענטראַלע, כאָלנאַ 14 פאַרטיילט טעגליך 1200 מי־טאָגען צווייטע אָפּט. זשעלאַזנאַ 10 — 580. דריטע אָפּט. מלינאַרסקאַ 9 — 735 מיטאָגען, פערטע אָפּטיילונג: פּראַנ־צישקאַנער 41 — 720. אַזוי, למשל, איז אין מאָנאַט פעברואַר אַרויסגעגעבען גע־וואָרען 94,240 מיטאָגען. ס'איז פּראַי צו דערמאָנען, אַז אין די ווינטער־חדשים ד. ה. פון אָקטאָבער 1931 ביז'ן היינטיגען טאָג איז אַרויסגעגעבען געוואָרען 287.777 מיטאָגען.

„נותן לחם" האָט געעפענט אַנ'אָוונט־ריים פאַר'ן יונגען צוקונפטיגען דור, פאַר די קינדער פון די פאָלקס־שולע, וואָס אַהיימגעקומען פון דער שול און די קאַלטע, נאַסע פינסטערע קעלער און בוי־דעם־שטיבלעך, נישט האָבענדיג זיך מיט וואָס די נשמה צו דערהאַלטען, אַט פאַר די דאָזיגע אומגליקליכע משה'לעך און שרה'לעך האָט „נותן לחם" געעפענט אַ־ידערע טורען, און פאַר 85 קינדער, וואָס ווערען דורך אונזערע יוגענד־בעמיציג מעגליך פאַרבערייטעט די לעקציעס אויך דערונטער יודישע למודים און בעקומען גלײַכצײַטיג שמאַקהאַפטע קאָלאַציע. נותן לחם האָט פאַרטיילט פאַר 480 פאַמיליעס קוילען, נותן להם גוט אַרוים אָהנפּראָ־צענטיגע הלואות.

נותן לחם גוט אַרוים גאַנץ אומזיסט מעדיצינישע הילף, און דאָס אַלעס ווערט געטאָן אָהן טומעל, אָהן רעש, שטיל און בעשיידען אויף אַ בכבוד'יגען אופן אָהן שום כּת־רמים. שטעלט זיך איצט די פראַ־גע: פון וואַנען זאָלען די דאָזיגע 3000 אומגליקליכע נפשות, האָט גאָט'ס צאָרן האָט זיך אויף זיי אויסגעגאָסען, נעמען אויפ'ן ערשטען כזית מצה? וואָס עס איז בײַ זיי אַפילו נישטאָ מזון סעודה אחת. ווען די קאַסע פון נותן לחם איז אויסגעשעפּט און דער דעפיציט וואַקסט, יעדפּסטפערשטענדליך, אַז אַזאַ פּסח־אַק־ציע פאַר איבער 3000 פּערזאָן, וואָס דאַרפען אַרויסבעקומען פּראָדוקטען אין נאַטור, דאַרף לכל הפחות בעטראָגען 30 טויזענד זל.

דעריבער ברידער יודען, ווי קענען מיר זיך אָוועקזעצען בײַ די שעהנע געדעקטע פּסח־טישען און זאָגען „כל דכפין ייתי ויכול", און די צייט, ווען אַנדערע אָרימע בלוט און פלייש פאַרערן נישט מעהר ווי דאָס מינימאַלסטע מענשליכע בעדערפע־ניש — די נשמה זיך צו דערהאַלטען.

מיר ווענדען זיך דעריבער צו דער יודישער בעפעלקערונג מיט אַ הייסע בקשה: העלפט אונזער הייליגע אויפגאַ־בע, קומט אַקעגען מיט אייער שפּענדע, געדענקט, אַז אין אייערע הענט ליגט דער גורל פון די בכבוד'ע, הארצרײַסענדע יאָ־מערליכע געשרייען, געדענקט אַז „נותן לחם" איז די איינציגע פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציע, וואָס קען קומען מיט אַזאַ רייכען בילאַנס צו דער יודישער געזעל־שאַפט. ערפילט דעריבער אייער מאָראַ־לישען און ברודערליכען חוב, ווייל נאָר מיט דער אַלטער טראַדיציע פון קמחא דפסחא סעקורירען מיר זיך אַליין.

די פערוואַלטונג

פון „נותן־לחם"

100 פּערזאָן נעכטען אַרעסטירט אין לאָדז

זיי ווערען בעשולדיגט אין קאָמוניסטישער טעטיגקייט

(אג) מיט 3 וואָכען צוריק זענען צו ה' ה. שפּיצבערג (ציגעל גאַס 15) געקו־מען 3 פּערזאָן און געדונגען אַ לאָקאַל אויף אַ סעקרעטאַריאַט פאַר אַ פעראיין פון יוגענדליכע טעקסטיל־אַרבייטער. אינם דאָזיגען לאָקאַל זענען 3 מאָל אין וואָך פאָרגעקומען פערזאַמלונגען.

לעצטענס האָט די פּאָליציי בעקומען פערטרויליכע ידיעות, אַז די קאָמוניס־טען האָבען בדעה צו שאַפען יאַטשיי־קעס אין די יודישע לעגאַלע טעקסטיל־אַרבייטער־פעראיינען, כדי אָנצופיהרען אַנ'אַנטי־מלוכה'שע טעטיגקייט, מיט דער דאָזיגער אַקציע זאָל אָנפיהרען דער פעראיין אויף ציגעל־גאַס 19. בעזונ־דער די דאָזיגע אינפאָרמאַציעס איז אַ גרופּע פּאָליציאַנטען נעכטען אָוונט אַרײַן אין לאָקאַל פונם פעראיין, וואו זי האָט אָנגעטראָפען איבער 100 פּערזאָן. דערזעהענדיג די פּאָליציי, איז צווישען די פערזאַמעלטע ענטשטאַנען אַ פּאַניק. די פּאָליציי האָט אַלע אָנוועזענדע פער־האַלטען און אין אויטאָס זיי אָפּגעפיהרט אין אויספאָרשונגס־אַמט. בײַ די פער־האַלטענע זענען געפונען געוואָרען קאָם־פּראָמיטירענדע מאַטעריאַלען.

דער לאָקאַל איז דורך דער פּאָליציי פערזיגעלט געוואָרען.

די אויספאָרשונג פון די פערהאַלטענע האָט געדויערט אַ גאַנצע נאַכט.

בעזוויי־גטער טראַמוויי־אַרבייטער בעקומען פאַר אַ 3 חדשים'דיגע קינדיגונג

(§) ווי בעקאַנט, זענען בעת'ן טראַמ־וויי־שטרייק אָפּגעזאָגט געוואָרען 52 טראַמוויי־אַרבייטער. די בעזוויי־גטע האָבען אָנגעקלאָגט דער דירעקציע אין אַר־בייטס־געריכט, וואָס האָט געמוזט צוגע־פּסק'ענט צו בעצאָהלען די אַרבייטער פאַר 3 חדשים, דאַגעגען האָט דאָס גע־ריכט אָפּגעזאָגט די תביעה אויף גראַטי־פיקאַציע פאַר איבערשטונדען און יום־טובים.

אַרעסטירט אַ גנב פון דיוואַנעס און בעטגעוואַנד

(§) אין שטאָטישען פּשיטולעק פאַר היימלאָזע אויף דער גאַס פון 28 שוסטער־פּולק 32 האָט די פּאָליציי אַרעסטירט דעם לאַנג געזוכטען גנב פון דיוואַנעס און בעט־געוואַנד, וואָס מען פלעגט אַרויס־הענגען אויף באַלקאָנען צום אויסלופ־טערן.

ווידער אַ אויפרייס פון אַ גראַנאַט

20 יעהריגער יונגערמאַן שטערבליך פערוואונדעט

(§) ערשט האָבען מיר געמאָלדען וועגען פאַטאַלען אויפרייס פון אַ גראַנאַט אין זדראָוויע און שוין האָבען מיר ווי־דער צו פערצייכענען אַ ענליכען פאַל. נעכטען נאָכמיטאָג איז דורכ'ן קאָנ־כמאַנטנער וואַלד דורכגעגאַנגען דער 20 יעהריגער רישאַרד צעגלינסקי פון אַל. אַגניא 18. פּלוצלינג האָט צעגלינסקי גע־פונען אַ האַנד־גראַנאַט, וואָס מען ווייס נאָך ביז איצט נישט ווי אַרום ער האָט זיך דאָרט פערוואַלגערט און האָט אָנגעהויבען מיט איהם צו מאַניפּולירען.

פּלוצלינג האָט זיך דערהערט אַ שרעק־ליכער אויפרייס, פון וואָס דער אומגליק־ליכער יונגערמאַן האָט בעקומען שווערע וואונדען אין קאָפּ, אין אַ אויג, וואָס איז אויסגערונען געוואָרען און וואונדען אין גאַנצען קערפּער.

די אַרומיגע איינוואוינער, וואָס זענען געקומען אין געלויף אויפ'ן אָפּהילך פון אויפרייס, האָבען תיכף אַרויסגערופען די גוטע הילף און נאָכ'ן פערבאַנדאַזשירען איהם די וואונדען האָט דער דאָקטאָר אין אַ געפעהרליכען צושטאַנד איהם אָפּ־געפיהרט אין שפּיטאָל אויף שוו. יוזעף.

די פּאָליציי פיהרט אַנ'ענערגישע אויס־פאָרשונג.

לייכטזיניגקייט פון אַ מוטער

לאָזט ליגען אַ זויג־קינד אויפ'ן פענסטער פון צווייטען שטאָק

דאָס קינד פאַלט אַראָפּ און ווערט דער'הרג'עט

(§) די 28־יעהריגע קאַזשימיערא נאָ־וואַק (פּאַביאַניצער שאָסע 26) האָט זיך געשפּילט מיט איהר אַנדערהאַלבען יעה־ריג קינד בײַם אָפענעם פענסטער. אין אַ געוויסען מאָמענט האָט זי דאָס קינד געלאָזט זיצען אַליין אויפ'ן פענסטער.

דאָס קינד האָט זיך צוגענומען צו דער שויב, וואָס איז צובראָכען געוואָרען און מיט'ן גאַנצען אימפעט אַראָפּגעפאַלען אויפ'ן ברוק. אין אַ האָפנונגסלאָזען צו־שטאַנד איז דאָס קינד אָפּגעפיהרט גע־וואָרען אין קינדער־שפּיטאָל.

גרויסע פערלייכטערונגען בײַם איינמאָהנען אַלטע חובות דורך דער קראַנקען־קאַסע

(§) דאָס אַרבייטס־מיניסטעריום האָט צוגעשיקט אַ פעראָרדנונג צו דער קראַנ־קען־קאַסע צו פערלייכטערן דעם אופן פון איינמאָהנען פערלעגענע חובות. 1) די צינזען, וואָס ווערען צוגערעכענט פאַר נישט בעצאָהלען אין טערמין, טאָרען נים איבערשטייגען 12 פּראָצ. אַ יאָהר. 2) אַ ליקווידאַציע קען נאָר דעמאָלט געמאַכט ווערען, ווען ס'איז פאַרהאַן אַ מורא, אַז בײַם בעטרעפענדען וועט מען שפּעטער נישט קענען איינקאַסירען דעם חוב. 3) די קראַנקען־קאַסע קען בײַ אויסנאַהמס־פאַלען מאַכען פערשיידענע הנחות בײַם איינמאָהנען די אַלטע מיטגליד־אָפּצאָה־לען, 4) עס מוזען אויך גענומען ווערען פאַר געלד פערשיידענע ווערט־פּאַפּירען, ווי וועקסלען אאַ. וו. פערשטעהט זיך, אַז נאָר פון אַזעלכע פירמען, וואָס האָ־בען קרעדיט אין שטאָט.

פאַר נישט וועלען בײַ איהם קויפען „קאָשטשושקאָ'ס" ביוסט

פערוואונדעט אַ יודישען סוחר אין קאָפּ

(§) צו קופּערמאַנ'ען אין זייגער־גע־שעפט אויף פּעטריקאָווער 8 איז אַרײַנ־געקומען אַ קריסט און פאָרגעלעגט קוי־פען קאָשטשושקאָ'ס אַ ביוסט, ווען ק. האָט איהם דערויף אָפּגעזאָגט, האָט יע־נער מיט דער זעלבער פיגור געגעבען איהם אַ קלאַפּ אין קאָפּ און איז אַנטלאָ־פען. צו קופּערמאַנ'ען האָט מען געמוזט אַרויסרופען די גוטע־הילף.

11־יעהריגער שילער

שפּרינגט אַראָפּ פון 2. שטאָק

ווייל עלטערן האָבען איהם פאָרגעוואָרפען, אַז ער לערנט שלעכט

(§) די עלטערן פון 11־יעהריגען שי־לער אַלעקסעי קירוליק פון וואַרשאַווסקאַ גאַס 1, האָבען איהם נעכטען פאָרגע־וואָרפען, הלמאי ער לערנט זיך לעצטענס זעהר שלעכט, דער פאָרוואורף האָט אויף דעם יונגען שילער געמאַכט אַזאַ איינ־דרוק, אַז ער האָט אויסגעבראָכען אין אַ גרויס געוויין און איז שנעל צום פענסטער און אַרויסגעשפּרונגען פון 2־טען שטאָק, בעקומענדיג אַ מוח־ערשיט־טערונג. אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

דער ראַדאָמער רב קעסטענבערג

אין די אַפער פון ד"ר שטאַרקער

(ב) אין גאַנג פון דער אויספאָרשונג געגען ד"ר שטאַרקער האָט דער אויס־פאָרשונגס־אַמט פעסטגעשטעלט, אַז ד"ר שטאַרקער האָט בשעתו געגעבען אַ צייג־ניש מיט דורכגעפיהרטע „זאַפּאָוויעד־זשיעס" צו זיין חתונה, דער „בערוהמ־טער" ראַדאָמער רב קעסטענבערג.

צוליב דעם זאָל דער רב קעסטענבערג צוגעצויגען ווערען צו פאַראַנטוואָרטליכ־קייט.

פון לאָדזער האַנדעלס־געריכט

אָפּגעוואָרפען די אַפּעלאַציע געגען אויסגלייך פון דער פירמע זאַראַמב

(5) פאַריגען יאָהר איז די פירמע ס. זאַראַמב און שותפים (זאַוואַדזקאַ 6) וואָס פיהרט אַ טעקסטיל־פאַבריק, ער־קלערט געוואָרען אַ אומפאַלאַשטש. דער געפאַלענער איז אַרעסטירט געוואָרען און שפּעטער האָט ער בעקומען אַ גלייך.

שפּעטער האָט זאַראַמב רעגולירט אויף 12 פּראָצ. צאָהלבאַר אין 3 גלייכע ראַ־טעס. דאָס געריכט האָט דעם אויסגלייך בעשטעטיגט.

געגען אורטייל פון לאָדזער געריכט האָבען עטליכע פירמעס דערונטער מ. אייזנער „פּשעזאַרנאָשטש" א. א. אָפּ־געגעבען אַ אַפּעלאַציע. דאָס געריכט האָט טיילווייז אָפּגעוואָרפען די רעצוזיע פון לאָדזער געריכט, לויט וועלכער די פיר־מע אַקצ. געזעל. אַדאַם אָסער האָט גע־דאַרפט, בעצאָהלען דעם סינדיק 2000 זל. דאַגעגען דער איבעריגער טייל פון דער אַנקלאַגע איז אָפּגעוואָרפען געוואָ־רען.

* * *

אין דער אומפאַלאַשטש פון דער פיר־מע „פּשונאַרא" האָט דאָס געריכט בעשטימט אַלס ריכטער קאָמיסאַר אויפ'ן אָרט פון ריכטער אָטאָ אייזענבוין דעם ריכטער לודוויג קאַראַל.

אַ שגעון־אָנפאַל

פון אַ אַרבייטסלאָזען

(§) אויף זבאָשאַווא 4 האָט בעקומען אַ שגעון־אָנפאַל דער אַרבייטסלאָזער וולאַדיסלאַוו פּאַטער, 34 יאָהר אַלט. ער איז אָפּגעשיקט געוואָרען אין שטאָטישען שפּיטאָל.

9־יעהריג מעדעלע

אונטער די רעדער פון אַ טאַקסיבוס

(§) פאַר'ן הויז אויף קאָפּערניקאַ 71 איז אַרונטערגעפאַלען אונטער די רעדער פון אַ אויטאָ די 9־יעהריגע העלענאַ קנאַ־בעל (קאַראָלעווסקאַ 49) און צובראָכען דעם רעכטען אָרעם, און אַ אָפּגעשוואַכטען צושטאַנד איז זי אָפּגעפיהרט גע־וואָרען אין שפּיטאָל.

היינט קומט פאָר רעפעראַט פון ד"ר וואָלפגאַנג פאָן וויזעל אין פילהאַרמאָניע

ד"ר וואָלפגאַנג פאָן וויזעל, דער בע־קאַנטער רעוויזיאָניסטישער פירער און אויסגעצייכענטער זשורנאַליסט מיט אַ וועלט־נאָמען, קומט היינט קיין לאָדז און וועט 8.30 אָוונט אויפטרעטען מיט אַ אינטערעסאַנטען רעפעראַט אין פיל־האַרמאָניע.

3 חדשים תפיסה פאַר פערקויפען פלייש פון אַ געהיימער שחיטה

(§) פאַר'ן שטאָט־געריכט איז נעכטען געשטאַנען דער 32־יעהריגער קצב יעקב צימבאַל, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָ־רען אין פערקויפען פלייש, פון אַ געהיימער שחיטה. צימבאַל איז בעשטראָפט געוואָרען מיט 3 חדשים תפיסה.

די פערקויפטע פרוי

שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען פאַמיליען־לעבען אין פּוילען.

געשריבען ספּעציעל פאַר'ן „לאָדזער טאָגעבלאַט" פון לעאָן גאָלדמאַן

(95־טע פאָרטזעצונג)

זי האָט אין איצטיגען מאָמענט אויסגעזעהן ווי אַ נאַכט וואַנדלערין, וואָס האָט ערוואַכט פון שלאָף.

דער בליק אין איהרע אויגען איז געוואָרען וואָס־אַמאָל העלער, וואָס־אַמאָל מעהר לעבהאַפטער, אָבער צוזאַמען דער־מיט איז איהר פּנים געוואָרען וואָס־אַמאָל מעהר דערשראָ־קענער.

— עדזשאַ! עדזשאַ? — האָט זי ווידער, געשעפּ־טשעט און פּלוצלונג האָבען איהרע אויגען אַ בליק געטון מיט אַזאַ העלען בליק, אַז זי וואָלט פולשטענדיג געווען בײַם פערשטאַנד.

— מיין קינד, אַך, מיין קינד, עס לעבט דאָך שוין נישט מעהר! עס איז געשטאָרבען אין די כוואַליעס פון שטראָם.

הויך צוויינענדיג זיך איז זי אַ פאַל געטון אויף אַ שטוהל, פערדעקענדיג דאָס פּנים מיט די הענד.

לאַנג, לאַנג איז זי געזעסען אין אַזאַ פּויזע. עס האָט זיך געדאַכט, אַז איהר נשמה שווימט זיך פונאַנדער אין איהרע טרעהרען.

איינציגווייז האָבען די טרעהרען גענומען רינען פּאַ־מעליכער און ווען זי האָט ענדליך אָפּגענומען די הענד פון די אויגען, איז איהר פּנים געווען רוהיג און רעזיגנירט.

די טעלערין איז שוין לאַנג געווען אָוועקגעגאַנגען.

די אַלטע דיינסט איז צוגעגאַנגען צו רויזעלען און האָט זי גענומען טרייסטען.

— טייערע פרייליין, איך בעט אייך, איבעראַשט מיך נישט. וואָס איז אייך געשעהן? — האָט זי געפרעגט מיט אַ ווייך, מוטערליך קול.

פערגליווערט פון פערוואונדערונג האָט זי זיך גענומען אַרומקוקען, פּונקט ווי זי וואָלט נישט פערשטאַנען, וואו זי געפינט זיך און וואָס עס איז געשעהן זינט דעם מאָמענט, ווען עדזשאַ, איהר קינד, איז אַרײַנגעפאַלען אין שטראָם.

— זאָגט מיר, טייערע פרוי, וואו איך געפין זיך? — האָט זי אַ יפסני געפרעגט — צו וועמען געהערט דאָס הויז?

אייך האָב איך דאָך ביז־איצט נאָך קיינמאָל נישט גע־זעהן. בין איך בײַ הער קופּער, צי בײַ מיין מאַן, לעאָן שאָטאַן. איך בעשווער אייך, זאָגט מיר, וואו איך בין!

— איהר זענט בײַ זיך אין דער היים, פרייליין לילי! בײַ אייער פאָטער, הער גראָסמאַן, און איך בין די אַלטע מאַריאַנע, אַ דינסט!

רויזעלע האָט אַ שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ. זי האָט קיינמאָל נישט געהערט דעם נאָמען גראָסמאַן.

— איהר מוזט האָבען אַ טעות, גוטע פרוי, — האָט זי געענטפערט. — מיין פאָטער הייסט נישט גראָסמאַן און דיך קען איך נישט און איך האָב דיך אַפילו קיינמאָל נישט גע־זעהן. און איך בין נישט קיין פרייליין גראָסמאַן, נאָר רויזעלע, רויזעלע שאָטאַן!

די אַלטע פרוי האָט פערבראָכען די הענד מיינענדיג, אַז די יונגע פרייליין איז נאָכאַמאָל משוגע געוואָרען.

רויזעלע איז דערווייל צוגעגאַנגען צו דער טיר און האָט אַרײַנגעקוקט אין גאָרטען.

זי האָט זיך אַרומגעקוקט אַ פערוואונדערטע, ווי זי וואָלט איצט צום ערשטען מאָל דערזעהן גאָטס וועלטעל, ווי זי וואָלט לאַנגע יאָהרען געזעסען אין אַ פינסטערע תפיסה און איצט קומט זי צום ערשטען מאָל אַרויס אויף דער פרײַ.

אָבער באַלד איז זי איהר געוואָרען אונרוהיג.

— פון וואַנען האָט זיך גענומען דער דאָזיגער אינ־סטרומענט? — האָט זי געפרעגט, אָנווייזענדיג אויף דער מאַנדאָלינע.

אָבער פרייליין לילי, איהר האָט דאָך אַליין געשפּילט אויף איהר מיט אַ פערטעל שעה צוריק.

— איך? — האָט רויזעלע געפרעגט, — איך האָב דאָך אייך געזאָגט, אַז איך הייס נישט לילי, נאָר איך הייס רויזעלע.

און ווידער האָט זי גענומען אויספרעגען די אַלטע אָבער אויף אַלע פראַגען האָט זי בלויז אַ פערוואונדערטע געשאָקעלט מיט'ן קאָפּ.

דאָס אָרט, וואו זיי האָבען איצט געוואוינט, איז איהר געווען פולשטענדיג פרעמד, זי האָט אויך נישט געקענט קיין שום גראָסמאַנ'ען, מיט איין וואָרט, אַלץ, וואָס מען האָט איהר געזאָגט, איז געווען אַנ'אונבעגרייפליך נייעס פאַר איהר.

דער דינסט מאַן איז צוריקגעקומען פון דאָרף. זי האָט איהם דערצעהלט, וואָס לילי פלאַפּלט.

— גלייב מיר, מיין פרוי — האָט ער שטיל געענט־פערט. — אַז אין דעם הויז קומט פאָר עפּעס נישט־גוטעס.

עס האַנדעלט זיך דאָ נישט וועגען דער דאָזיגער יונ־גע פרוי. דאָס איז עפּעס אַנ'אומגליקליכע. אָבער איהר פאָ־טער זעהט מיר אויס צו זיין אַביסעל פערדעכטיגט. איך בין איבערצייגט, אַז ער פערפאָלגט זי און אפשר בלויז איהם האָט זי צו פערדאַנקען איהר קראַנקהייט. דער דאָזיגער בײַ־זער מענש געפעלט מיר נישט פון דער ערשטער מינוט אָן.

— שטילער, — האָט די אַלטע זיך אָנגערופען, — מ'קען אונז נאָך הערען. אויב דו זאָגסט, אַז דאָ איז אַ פער־דעכטיגע אָרט, וואָלט בעסער געווען, אַז מיר זאָלען פון דאַנען אַוועקגעהן.

דער אַלטער פון זיין זייט האָט אויך גענומען אויס־פרעגען רויזעלע'ן, אָבער ער איז אויך גאָרנישט גע־וואָהר געוואָרען.

רויזעלע האָט זיך געפיהלט דערשראָקען, עפּעס אַ פער־האַלטענע מורא האָט געשוועבט פאַר איהר,

זי האָט בעמערקט, אַז די צוויי אַלטע לייט וואַכען איבער איהר. איינציגווייז האָט זי זיך גענומען דערמאָנען, אַלץ, וואָס איז געשעהן זינט איהר קינד'ס טויט, אָבער פון דער דאָזיגער מינוט אָן האָט זיך איהר געדאַכט, ווי זי וואָלט געשלאָפען, געשלאָפען אונאויפהערליך פון דעם קינדס טויט אָן ביז איצט.

אַנ'אונרוהיגע האָט זי גענומען אַרומגעהן איבער'ן צימער, וואַרטענדיג, ביז עס וועט צוריקקומען דער פלומר־שטער הער גראָסמאַן, וועלכער האָט געוואָלט זיין איהר פאָ־טער.

עס האָט שוין גענומען ווערען פינסטער, ווען [illegible] איז געקומען אַהיים.

(פאָרטזעצונג קומט)

אינטערעסאַנטע וועלט-נייעס אין בילדער

אין בעגאַנגען זעלבסטמאָרד

דער בעוואוסטער לופט-פליהער גינטער גרענהאָף האָט געפּרובט צו בעגעהן זעלבסטמאָרד, ווייל מיט איינינגע טעג צוריק האָט מיט איהם פּאַסירט אַן אויטאָ-קאַטאַסטראָפע, בעת וועלכער זיין בעגלייטערין איז דער'הרג'עט געוואָרן.

אַ גרעניץ-יאַריד אויפ'ן פעטריפרוירענעם טייך

צוליב'ן לאַנגען ווינטער זענען היי-יאָהר די טייכען נאָך אַלץ פּאַרפרוירען. סוחרים פון טעמעל זענען דערום געפאַלען אויף אַ המצאה איינצואָרדנען דעם יאַרידען אויפ'ן אייז פון פעטריפרוירענעם טייך טעמעל און אַזוי אַרום קענען זיי פּערקויפען זייערע סחורות אויך אויף דער דייטשער זייט פון טייך אָהן פּאַס-ציעלע צרימוניעל-פּאָרמאַליטעטען.

די גרעסטע טורבא-דינאַמאָ אין אייראָפּאַ

איז ערשט אויפגעשטעלט געוואָרען אין אַ נייער ענגלישער ריזען-עלעקטראָוויע אין בעטערזי, ווי גרויס ס'איז דער דאָזיגער גיגאַנט, וואָס ליפערט 800,000 קילאָוואַט, קען מען זעהן אויפ'ן בילד פון מאַנטער, וואָס אַרבייט אינעווייניג.

דייטש-איטאַליענישער אינסטיטוט אין רוים

העררליכער בנין איז אויסגעבויט געוואָרען אין רוים פאַר'ן דייטש-איטאַליענישען אינטיטוט. דער חנוכת-הבית וועט פאָרקומען דעם 3-טען אַפּריל צוזאַמען מיט אַ גראַנדיעזער בעשטפייערונג.

ספּאָרט-טראַגעדיע מיט 4 מענשליכע קרבנות

אין די בערג פון גרויס-גלאָקנער געביט איז פאָרגעקומען אַ שרעקליכע טראַגעדיע, וואָס האָט געקאָסט 4 מענשליכע לעבענס: אַ סקי-פאָהרער איז אַריינגעפאַלען אין אַ גלעטשער-שפּאַלט. 4 ספּאָרטלער האָבען איהם געוואָלט ראַטעווען און 3 פון זיי זענען דערביי אומגעקומען. די דאָזיגע שווערע ספּאָרט-טראַגעדיע האָט זיך אָפּגעשפּילט אויף דעם אָרט, וואָס איז אויפ'ן בילד בעצייכענט מיט דער „סטשאַלקאַ“.

אַ גאָלדענער טעמפּעל אין כינאַ

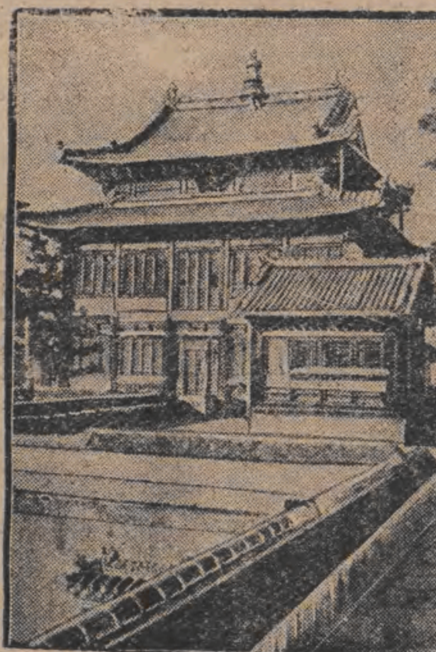

סוואַן העדין האָט בעת זיין לעצטע רייזע אין כינאַ אויסגעזוכט די קיינזערליכע שטאָט יעהאָל און איצט ברייט ער זיך צו אַ קאָפּיע פון פּאַלאַץ צו דער אויסשטעלונג אין טשיקאַגאָ.

דער טורם פון בבל אויף דער אויסשטעלונג אין טשיקאַגאָ

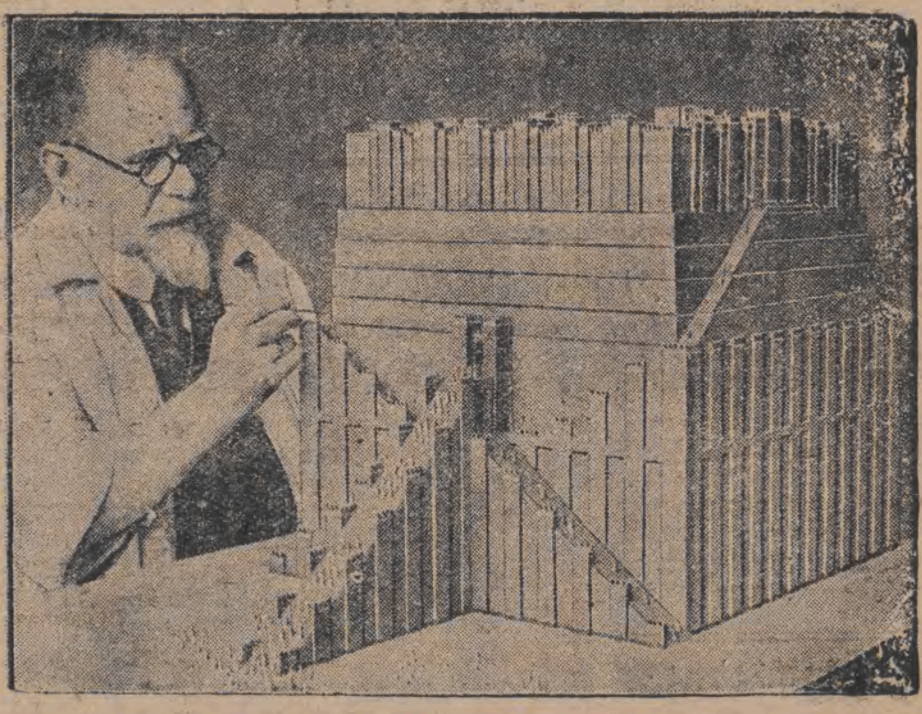

דער סקולפּטאָר ערנסט שטיינמאַן גרייט צו צו דער וועלט-אויסשטעלונג אין טשיקאַגאָ דעם טורם פון בבל. וועלכען ער בויט איצט אויס גענוי לויט די לעצטע בעשרייבונגען פון די באַבילאָנישע טאַוולען.

אין אַ וואונדערבאַר - פּראַכטליכער קאָמעדיע

אויסער פּראָגראַם שטריך-גראָטעסקע און קלאַנג - וואָכען - זשורנאַל פון פּאַראַמאַונט

Wlasta Burian
ער
Anna Ondra
און זיין שוועסטער

היינט און ווייטערע טעג

קלאַנג-קינא-טעאַטער
RAKIETA
Sienkiewicza 40.

אָנהויב פון סעאַנסען אין וואָכען-טעג 4 נאָכמיטאָג, שבת, זונטאָג און חגאות 2 אַ זייגער נאָכמיטאָג

די יודישע קהלה אין לאָדז
פּערעפענטליכט
אַ קאָנקורס
אויף צושטעלען 220 פּוד מצות

די מצות דאַרפען זיין פון בעסטען מעהל און ענטהאַלטען לפּחות 5 מצות אויפ'ן פונט.

אָפּפערטען ווערען אָנגענומען פון היינט, דעם 30-טען מערץ ביז זונטאָג, דעם 3-טען אַפּריל ה. י. איינשליסליך אין לאָקאַל פון דער קהלה-קאַנצעלאַריע (פרייהייטס-פּלאַץ 6) אין די שעה'ן פון 10 ביז 14 נאָכמ.

לאָדז, ד. 30. מערץ 1932.

Salon Nadja

סאַלאָן „נאַדיאַ“ נאַרוטאָוויטשאַ גאַס 7
ULICA NARUTOWICZA 7

מאַגאַזין פאַר קינדער-קאָנפעקציע, דאַמען-וועש און גאַלאַנטעריע

גרויסער אויסוואַהל פון די נייעסטע מאָדעלען
● סאָליד ● געשמאַקפול ● עלעגאַנט ● פּרייזווערט ●
בעקליידעט קינד און מוטער
SALON „NADJA“, ulica Narutowicza 7.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
- - - ו זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר פרישע הויט-קראַנקהייטען און מענערשוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס פון ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערוועז-קראַנקהייטען.
קוואַרץ-לאַמפּ-עלעקטרישער הייל-קאַבינעט • קאָסמעטיק.
טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָבענד
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ.
געזונדערע תּרגום-צימער פאַר פרויען.
וויזיט 3 זלאָטעס

קלאַנג - קינא
ZACHĘTA
זגיערזשער-גאַס 26.

היינט און ווייטערדיגע טעג!
גרויסער קלאַנג-בילד - א. נ.
מאַראָקאָ
אין די הויפּט-ראָלען:
GARY COOPER
Marlena DIETRICH
אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבע.

אָנהויב פון די פאָרשטעלונגען: טעגליך פון 4 נ.מ. שבת, זונטאָג און חגאות 12 אַ זייגער מיטאָג. דער זאַל איז גוט בעהייצט

איך בין מעהר ווי זיכער
אַז צוליב דעם היינטיגען קריזיס, וואָס נישט יעדער קען זיך ערלויבען צו קויפען אַ נייעם הוט, צו דעם צוועק האָב איך איינגעפיהרט נייע מעכאַנישע מאַשינען צום וואַשען, פאַסאָנירען, פאַרבען
דאַמען- און מענער-היטען
אַזוי, אַז פון גאָר אַלטע קומען אַרויס גענצליך נייע היטען. גלייכצייטיג האָב איך שוין צוגעגרייט אַ גרויסען אויסוואַהל פון נייע דאַמען- און מענער-היטען פון די נייעסטע פאַסאָנען און מאָדערנסטע קאָלירען און אַלץ צו ביליגע פּרייזען.
געדענקט די אַדרעסען: פּערדער
געורסקאַ 7, לוטאָמיערסקאַ 2, זגערסקאַ 20.

2 איינצעלנע צימערן
צימער און קוך, ווי אויך קעלערס
צו פערמיטען
קאָמיענאַ № 5 צו ערפאַהרען ביים רוזאַנדצקי

נייעסטע
קיכען-מעבעל
קאָרידאָר
און פאַר קינדער צימערן
עמפּפעהלט צו נידריגע פּרייזען
די בעוואוסטע פירמע
Sz. Dzięciarski
אין הויף 16 Piotrkowska 16

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע
גרויסער אויסוואַהל
שפּאַציר-וואָגענס
אייזען - ניקעל
בעטען
מאַטראַצען
ספּרענזינאָווע „Patent“
וויזימאַטשקעס
אַמעריקאַנער
צו בעקומען אין פאַבריקס-לאַגער
„DOBROPOL“ Łódź, Piotrkowska 73 אין הויף

לאַנג-יעהריגער גערינכטס-סעקרעטאַר
שרייבט און ערלעדיגט אַלערליי
ביטעס, אָנקלאַגעס און קלאַוזולעס
- ספּעציאַליסט אין מיליטער-ענינים. -
שנעלער אויסקויף פון פּאַטענטען און רעגיסטראַציע-קאַרטען אויפ'ן יאָהר 1932
ב. מאָז, פּעטריקאָווער 10

פון דער סדרה

ס'איז ערשינען דאָס זיבעטע ספר'ל „פון דער סדרה“, וועלכעס נעמט אַרום די סדרות: ויקרא, זכור, פּורים, צו, פּרה, שמיני, חודש, תזריע, מצורע, שבת הגדול, פּסח. די ערשטע 6 העפטען נעמען אַרום אַלע סדרות פון ספר דברים, בראשית און שמות. צו בעקומען אין די לאָדזשער בוכהאַנדלונגען און ביים אַרויסגעבער פ. ז. גליקסמאַן. לאָדז, זאַוואַדזקאַ 16א.

אַבאָנירט לעזט דאָס
לאָדזשער טאָגעבלאַט

אַבאָנעמענטס-פּרייז: פאַר 1 חודש אין פּוילען 5 זלאָטעס, אין פראַנקרייך און בעלגיען—20 פראַנק, אין אַנדערע לענדער 1.25 [illegible]. אַנאָנסען-פּרייז: פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100% טייערער, אויסער דער שטאָט מיט 50 טייערער. פון די פּרייזען ווערט נישט אַראָפּגערעכענט קיין ראַבאַט. פאַר אַ מילימעטער-שורת פאַר: [illegible] 16 גר. פּרייטאָג 24 גר. אין טעקסט 40 גר. פּרייטאָג 60 גר. נאָך'ן טעקסט 32 גר. פּרייטאָג 48 גר.